

DIRVA

Nr. 48

Balandis-April 25, 1962

Cleveland, Ohio

Prancūzai Alžire kapituliavo, bet revoliucija ten nepasibaigė...

Yra vilties, kad bus įgyvendintas gražus sugyvenimas

Su puse milijonų vyrų mažiukas Napoleonas I užkariavo beveik visą Europą. Su tiek pat vyrų didysis Charles de Gaulle nesugebėjo numalšinti sukilimo Alžire. Jis sudarė paliaubas, kurios buvo lygios kapituliacijai. Rezultatai? Per numatytą pereinamąjį 3 metų laikotarpį, vedantį į visišką Alžiro nepriklausomybę, tą kraštą turėtų apieiti mažiausiai 100,000 prancūzų šeimų - t.y. apie 400,000 asmenų. Tai būtų pats geriausias atvejis. Blogiausias atveju tas skaičius gali siekti milijono.

Pagal paryžišką savaitraštį La Vie Francaise 100,000 šeimų repatriacija Prancūzijos išdui turėtų kaštuoti tarp 750 milijonų ir 2 bilijonų dolerių. Maža to kad būsimasis Alžiras būtų suinteresu-

GYTAUTAS MEŠKAUSKAS

suotas likti susijęs ūkiniais ryšiais su Prancūzija, de Gaulle vyriausybė pažadėjo ūkinę paramą, siekiančią dviejų bilijonų dolerių sumą. Žodžiu, jei viskas per ateinančius tris metus vyktų taip, kaip numatyta paliaubų sutartyje, Prancūzijos valstybės biudžeto deficitas, kuris dabar siekia vieno bilijono ir 400 milijonų dolerių, turėtų padvigubėti. Kad su pratus, ką tai reiškia, reikia priminti, kad palyginus ūkinį pajėgumą, dviejų bilijonų deficitas Prancūzijai reiškia tą patį, ką JAV reikštų 24 bilijonų dolerių metinis deficitas.

Būdinga, kad pagal de Gaulle planus, paliaubos Alžire neturėtų sumažinti Prancūzijos išlaidų karo reikalams, nes iš Alžiro atsiimtą kariuomenę jis nori panaudoti kaip kozirį Prancūzijos prestižui Jungtinėje Europoje ir NATO atstatyti! Turint galvoje vien tokią piniginę kalkuliaciją, jau visai nekalbant apie patriotinius jausmus, nesunku suprasti dabar jau suimto gen. R. Salan ir kitų jo pasekėjų, susibūrusių į pogrindžio Slaptąją Organizaciją, desperatiškus veiksmus.

Alžiro karas prasidėjo viename Ženevos viešbučio kambaryje. Jis pasibaigė irgi Ženevos ežero pakrantėje, bet tik prancūzų pusėje - Eviano viešbutyje po septynių metų, penkių mėnesių ir 18 dienų kovų, per kurias žuvo per 20,000 prancūzų ir 350,000 arabų.

1954 m. vasarą Ženevoje susitiko keturi nežinomi vyrai, kuriuos jungė naivus-romantiškas noras sukelti sukilimą Alžire. Jų vardai: Mohammed ben Bella, Mustafa ben Bulaid, Mohammed Budiaf ir Murad Didush. Jie suredagavo manifestą į iki to laiko visai negirdėtą alžirietų tautą ir ją pašaukė sukilti 1954 m. lapkričio 1 d. Tie keturi vyrai priklausė kiek didesniam "devynių brolių" revoliuciniam komitetui "už laisvę ir veiklą".

Dėl įvairiausių pripuolamų priežasčių jiems pasisėkė padaryti tai, kas normaliai ir logiškai galvojant, neturėtų pasisėkti. Tų devynių komiteto vadu yra laikomas Ben Bella. Tos vado aureolės jis nenustojo ir nepaisant to, kad beveik 2/3 kovos laiko, nuo 1956 m., prasidėjo prancūzų kalėjimuose. Iš pradžių paryžiškiam Sante, kuriame šandien sėdi generolas R. Salan. Vėliau, kai sukilimą nesisekė nu-

malšinti, jis buvo perkeltas į vis geresnius kalėjimus, o 1961 m. lapkričio mėn. apgyvendintas Aunoy pilyje prie Melun, kur gyvena garsusis Prancūzijos užsienio reikalų ministeris Aristide Briand (1862-1932).

Šandien jis yra laikomas Alžiro "Saim'u", kas reiškia vadu. Jo pečius slepia didelė atsakomybė. Kas jis?

43 metų Ben Bella yra neturtingo ūkininko sūnus, baigęs tik pradžios mokyklą. Karo metu jis narsiai kovėsi po prancūzų vėliava, 4 kartus jo vardas buvo paminėtas kariuomenės šakymuose, jis apdovanotas aukščiausiu prancūzų ordinu, skirtu ne karininkams. Bet iš kariuomenės atleistas 1946 metais jis, atsargos viršila - negalėjo gauti jokios vietos, nes neturėjo specialybės. Tas jį ir paskatino į laisvės kovų avantiūrą.

Ar per tuos metus buv. viršila Ben Bella įgijo kokią nors specialybę, išskyrus neapykantą prancūzams?

Nehru, kuris 14 metų išsėdėjo britų kalėjimuose, atsistojęs nepriklausomos Indijos priešakyje, savo kraštą išlaikė palaidos britų imperijos ribose. Ar to mokyto advokato pavyzdžiu pasek bemokslis viršila? Ar jis išlaikys Alžirą susijusį ūkiniai su Prancūzija?

Kaip tik Evian'e buvo pasirašytos paliaubos, Chruščiovas į Maroko sostinę Rabatą tuojau nušuntė savo krašto apsaugos ministrį maršalą R. Malinovskį. Oficialiai jis turėjo revizituoti savo laiką Maskvoje viešėjusį Maroko krašto apsaugos ministrį, neoficialiai jo svarbiausias tikslas buvo susitikti su iš Prancūzijos atvykusiu Bella ir jam pasiūlyti Sovietų Sąjungos pagalbą. Dieną prieš tai Chruščiovas oficialiai buvo pripažinęs Alžiro egzistencinę vyriausybę. Bet Bella Malinovskį priimti atsisakė, tokiu būdu palaikydamas prancūzų viltis, kad jis vis dėlto liks Prancūzijos pusėje. Tačiau, jei Bella Malinovskį būtų priėmęs, tuo pačiu jis būtų daugiau šansų davęs Salanui, kuris galėtų rekti, kad Alžiro nepriklausomybė yra tik nauja sovietinė grėsmė iš Afrikos pusės. Iš kitos pusės Bella pareiškė, kad Alžiro revoliucija dar nepasibaigė.

Teoriškai galvojant, dar gali būti vilties, kad Alžire per numatytą 3 metų pereinamąjį laikotarpį dar gali iškilti nauji nuosaikūs politikai, kurie galėtų įgyventi gražų Afrikos sugyvenimą

Balandžio 28-29 d. Chicagoje įvyksta XII-tos Š. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių Krepšinio Pirmenybės. Nuotraukoje Toronto Aušros mergaičių krepšinio komanda, praėjusiais metais laimėjusi pirmąją vietą, šiais metais gins meistrinio vardą. Klūpo iš kairės: J. Ramonavaitė, J. Čeponkutė, D. Simonaitytė, G. Uoginaitė, Stovi: D. Klimaitė, A. Sapijonaitytė, S. Simonaitytė, A. Grigaitė, R. Bilkytė ir J. Gataveckaitė.

Valteris Banaitis išvyko

Atsiveiknamasis pasikalbėjimas Dirvos skaitytojams

Pratęsęs viešėjimą New Yorke tris dienas ilgiau, nei buvo numatyta, V. Banaitis, America laivu, išplaukė į Europą ketvirtadienį, balandžio 19 d., 4 val. p. p. Prieš atsiveikinant, tarėmės, kad dabar jau atėjo paskutinė proga išgirsti iš svečio atsakymą į patį klasiškiausį klausimą:

— Kaip patiko Amerika?

— Ameriką mačiau tik pro debesų plyšius, — atsakė. — Šiek tiek ir pro automobilio ar traukinio langus. Su žmonėmis, neskai-

tant kelių negausių išimčių, susitikau tik, atsiprašau už tokį terminą, lietuviškuose "getuose". Tai, ką čia per tuos beveik du mėnesius mačiau, buvo ne pati Amerika, o greičiau Lituania americana, amerikinė Lietuva. Patiko. Nekalbant apie jos gėrybes ar grožius, patiko vien jau todėl, kad ji yra. Europoj, išskyrus nebent Angliją, mes jau nieko panašaus nebeturime. Užtat mes iš tenai dar labiau pasiilgstame akimis žiūrėsim į šią pusę, tikėdamies ir laukda-

mi, kad nepamirštumėt mums kada nekada ištiesti ranką, padedančią mums tenai įvykdyti sumanymus, dažniausia Lietuvos reikams politiškai reikšmingų kultūrinių pasireiškimų srity. Ypač tokius sumanymus, kuriems įvykdyti pas mus pasitaiko prienamines salygų, negu Amerikoje.

— Ar teko čia susieiti su mūsų politinės veiklos organais?

— Oficialiai lankiausi tik Lietuvos Laisvės Komitete, kur buvo sukvietas Pavergčių Europos Tautų Seimo lietuvių delegacijos, kurios narys ir aš esu, posėdis. Ta proga dalyvavau nuomonių ir informacijų pasikeitime apie padėtį, įvykius ir jų eigos linkmes.

Su kitais veikėjais teko susitikti tik neplanuotais atvejais ir privačiojo plote. Neturėjau čia nei tokios misijos, kuri būtų sudariusi pagrindo kitokio pobūdžio susitikimams.

— Argi nebuvo kitos misijos, kaip paskaitos?

— Turėjau, ne kieno pavestą, o tik paties užsidėta misiją — susitikti su eile čia įgyvenančių kultūrininkų-kūrėjų ir pabandyti išsiaiškinti su jais, kokių "išdaigų" būtų galima prasiimti toje srity, kurią ką tik minėjau, tai yra, Lietuvai politiškai reikšmingų viešų kultūrinių pasireiškimų srity.

— Ar pavyko ką užmegzti?

— Nors ir ne taip jau labai kietai, bet atrodo, kad pavyko. Susitikau beveik su visais, su kuriais turėjau intencijos susitikti. Ir paaiškėjo visa eilė galimybių. Bet, žinoma, tokioms "išdaigoms" reiks dairytis ir tų, anot Bačiūno, "prakeiktųjų dolerių". Jus daugelis bara, kad paskui dolerį vejatės. O aš sakyčiau — vykitės, nes verta. Doleris padeda daug gera padaryti. Tik pasiviję, ne visus juos kietai užgniauzkit saujoj. Jeigu kas iš tų "išdaigų" ims realizuoti, reiks kreiptis ir į veiksmus ir fondus, — politinius ar nepolitinius, tai nesvarbu, kad tik šiek tiek dolerių geriems sumanymams turėtų. Mes tenai, Europoj, jau turėjome tas prasme neblogų patirčių.

(Nukelta { 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

AR KIRS GALVĄ?

"Tai galas... prancūziškas Alžiras mirė..."

Tokia buvo europiečių reakcija Alžire, sužinojus, kad Slaptosios Armijos Organizacijos vyriausias vadas generolas Raoul Salan, labiausiai dekoruotas ordenais Prancūzijoje karys, suimtas ir su reikšiais ant rankų, kaip vulgarus nusikaltėlis, nugabentas į Prancūziją ir uždarytas kalėjimui.

Slaptajai armijai tai buvo milžiniškas smūgis, ypač kai per trumpą laiką vienas po kitą jos vadai pateko į policijos rankas.

Raoul Salan, kuris galvojo esąs gudrus ir svajoto užimti de Gaulle vietą, leidosi pagauzamas, kaip jaunas gimnazistas.

Šandien jis rizikuoja savo galva, kaip ir jo padėjėjas gen. Jouhaud, kuriam turės būti nukirsta galva jei de Gaulle nepasigailės. Bet paskutiniuoju momentu karininkija ir bažnyčios aukštoji dvasiškija bando gelbėti, prašydami pasigailėti.

Jie aiškina, kad po maršalo Ney, nei vienas prancūzų generolu nebuvo įvykdyta mirties bausmė.

Tas tiesa. Net ir po šio karo, kai už kolaboravimą su naciais nemažai prancūzų civilijų-ministerių, profesorų, rašytojų ir žurnalistų prarado savo galvas, generolai išgelbėjo savasias, mokėdami prisitaikyti prie režimo.

Teismas buvo nuteisęs mirties bausme maršalą Petainą, admiralą Esteveir gen. Dentz, bet nė vienas jų nebuvo sušaudytas.

Tad manoma, kad ir generolams Jouhaud ir Salanui pavyks galvas išgelbėti paskutiniu momentu, nors jų vadovaujama teroristinė organizacija papildė daug žiaurių žmogžudysčių ir paliko ne vieną našlaitį.

Bet kai vadai jau už groty, organizacija nebeturi stiprumo ir jos likučiai baigiami likviduoti.

I Oraną buvo nusiųsta papildomai 6,000 kariuomenės, kad sudavus mirtiną smūgį ir teroristams nebėliktų jokios vilties laimėti.

"Nuoširdi draugystė" tarp Chruščiovo ir Mao

"ĮGALIOJIMŲ GRAŽINIMAS" IR KAS TOLIAU

V. Munterio laiško reikšmė (2)

Kadangi V. Munterio laiškas neabejotinai skirtas visų pirma viso Pabaltijo skaitytojams, tai įdomu, ką jie tame laiške iš tikrųjų paskaitys ir išskaitys. Gaila, viešai niekas, nebent išskyrus kvieslinginius komentatorius, savo nuomonių nei išvadų tenai nepasakys ir neparašys: ten, kur viešpatauja "tikrojo žodžio laisvė", apie tokius dalykus galima tik pasvajoti. Tik čia, kur spauda "vergauja kapitalistams" ir yra "priversta vaikytis sensacijų", galim viešai pakalbėti taip pat ir apie tai, kas kyšo ne tik iš to pareiškimo "eilučių tarpų", bet net ir iš pačių eilučių.

V. Munterio laišką perskaitysiems vargu ar kils kokių abejonių, ar jis tikrai yra paties Munterio rašytas. Bet ne kils abejonių ir dėl ko kita. Būtent, kad V. Munteris per 20 su viršum metų yra ne tik iš pavyzdžių išmokęs, bet šiuo atveju dar ir įsakmiai pamokytas, kaip tas laiškas turėjo būti parašytas. O vis dėlto, bus visiems nemažiau aišku ir tai, kad Munteris nėra visai gabus mokinytis. Arba, kas gal dar arčiau prie tiesos, patys mokytojai bene bus atsidūrę keblioje padėtyje ir nebesusigaudę, kaip reikėtų šį laišką suredaguoti. Mokytojai, aišku, norėjo, kad laiške būtų pasakyta tai, ko jiems reikia, bet tuo pačiu metu jiems buvo reikalingas "ano pasaulio žmogus" autoritetas, tad jie turėjo leisti ir Munteriui ne visai griežtai sekti "marksistinė-leninistinė" terminologiją ir dalykų apibūdinimus. Jie leido palikti šiek tiek ir "kito pasaulio žmogaus" stilius, leido dalykus ir įvykius apibūdinti, jei ir ne visada tikraisiais, tai bent kompromisiniais vardais. Visa tai negalės nesukelti įžvalgesniuose skaitytojuose minčių, visiškai ne tų, kurių reikia to pareiškimo sumanytojams.

"1959 metų rudens, beveik po 20 metų, grįžau į Rygą, kur gimiau ir praleidau visą savo gyvenimą, neskaitant trejų -- 1915-1918 -- metų laikotarpio". Tokiais ramiais žodžiais pradeda V. Munteris ir... šimtas tūkstančių latvių, estų ir lietuvių gyvai primena, kiek kodėl ir kaip jų pačių ir jų artimųjų irgi po beveik 20 metų panašiai grįžo ir negrįžo.

Papasakojęs savo biografiją ir kilimą tarnyboje (nuo užsienio reikalų ministerijos valdininko -- chemijos studento, tik laikinai ministerijoje dirbusio, kad užsidirbtų pragyvenimui ir studijoms, ligi išliko į pačią ministerijos viršūnę), V. Munteris nepaprastai "kompromisiškai" apibūdina savo karjeros nutrikimą.

IŠ VISO PASAULIO

Alžire -- politiniai De Gaulle laimėjimai dar vis reikalauja naujų kariuomenės sustiprinimų, kad tuos laimėjimus apsaugoti ir užtikrinti ateitį. Alžire dar liejasi kraujas ir Salano surėmimas klausimo neišsprendė. Slaptoji Alžiro prancūzų armija praktiškai valdo kelis europiečių apgyventus miestus ar jų centrus. De Gaulle taktika -- vengti masinių žudynių, o išgaudyti pavienius pasipriešinimo vadus, gali suteikti vilčių ir įtikinti vietos prancūzus, kad tolimesnis kraujo praliejimas yra beprasmiškas.

Maskvoje sušauktas komunistinis "parlamentas" ir "tautų taryba" ne tik "išsivirk" vyriausybę, bet prieš akis turi ir konstitucijos keitimo klausimus. 1936 sudarytoji "Stalino konstitucija" reikalinga ne tik vardo pakeitimui, bet ir griežtesnių dėsnių augančiai ir vis besiplečiančiai korpucijai. Laukiant ilgų ir "programinių" kalbų "parlamente", eilė derybininkų su sovietais JAValybėse nutarė tolimesnius pasikalbėjimus atnaujinti -- gegužės vidury. Berlynas iki to laiko gali būti ramus.

"...šįame poste išbuvau iki 1940 metų birželio mėnesio, kai tuometinė Latvijos vyriausybė grąžino savo įgaliojimus"...

Rusiškame tekste Izviestijose (taip pat ir Vilniaus-Rygos-Tal-linno rusiškose dienraščiuose) pasakyta "složilo svoji polnomočija", tai yra "sudėję savo įgaliojimus", kitaip sakant, lyg nusiėmė tuos įgaliojimus nuo savęs ir sudėję juos kur nors, į kieno nors rankas, ar kam po kojų... Tiksliais atitikmenimis tas žodis "složilo" išverstas ir latvių ir estų, ir į lenkų kalbas. Tik į lietuvių kalbą tai išversta ne tiek pažodžiu, kiek pagal prasmę, būtent "grąžino savo įgaliojimus".

"Sudėti" (arba ir "grąžinti") įgaliojimus parlamentinėje bei diplomatinėje kalboje reiškia atsisakyti. Bet atsisakyti dinti normalia tvarka, tai yra, grąžinti duotus įgaliojimus tam, iš ko jie gauti, arba tam, kas yra teisėtas tokius įgaliojimus atimti ir duoti. Čia skaitytojui ir kils klausimas -- kam gi tada Latvijos (taip pat ir Lietuvos, Estijos) vyriausybės "sudėjo" ar "grąžino" įgaliojimus, ir kaip tai įvyko? Kiekvienam įžvalgesniai skaitytojui tas diplomatiškas posakis negalės nesukelti minties, kad, štai čia, abi šalys -- ir laiško diktuočiai, ir rašytojas -- nedrįso dalyką pavadinti tikru vardu. Diktuočiai nedrįso įdėti į Munterio lūpas tokio apibūdinimo kurį jie stengiasi įskiepyti į visų pabaltiečių sąmonę, būtent, nedrįso įsakyti jam parašyti "...šįame poste išbuvau iki 1940 metų birželio mėnesio, kada įtužusi Latvijos liaudis nuvertė buržuazinę valdžią". Nes, jeigu Munterio laiške būtų taip parašyta, tai kiekvienam būtų visiškai aišku, kad visas pareiškimas yra padiktotas melas. Tokį laišką diktuočiams nebūtų prasmės skelbti. Jis gi turi atrodyti "nuoširdus buvusio buržuazinio ministerio atsivertėliškas laiškas". Bet, iš kitos pusės, negi leisi tam "buržuaziniam atgyvenimui" vadinti dalykus tikraisiais vardais ir parašyti, kad "...šįame poste išbuvau iki 1940 metų birželio mėnesio, kada sovietinė armija įsiveržė į Latviją ir jėga pašalino teisėtą nepriklausomos Latvijos vyriausybę"! Turėjo būti rastas kompromisas ir turėjo būti leista Munteriui prašiaužti pro tą dygį vietą diplomatišku posakiu: "grąžino įgaliojimus"... Bet argi jiems tuo būdu pavyko ką nors paslėpti nuo skaitytojo akių?

Po to sako: "Kiek vėliau Latvija įstojo į Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungą"... Ir čia, argi skaitytojui neaišku, kad kaip "sudėjo (arba) grąžino" įgaliojimus", taip ir "įstojo"...

Taip praslydęs pro tą, tarytum mažą reikšmės teturėjusį momentą, V. Munteris pasakoja, kas įvyko po to. Pasakoja tik apie save ir savo šeimą. Bet tą pasakojimą seka didžiulis tamsus šešėlis -- visos Latvijos, Lietuvos, Estijos likimas, prasidėjęs tą "įgaliojimų sudėjimo" valandą. Pasiskaitykime:

"Kartu su žmona ir su vaikais buvau išsiųstas į Voronežą. (Šešėlis: niekas nebegalėjo vykti kur nors savo valia, visi tapo tik siūnčiam, ar varomi, vežami, nešami). Čia apie metus dirbau užsienio kalbų mokytoju institute, o 1941 metų birželio 26 d. (aiškiai ne už savo kojų nusikaltimą, o tik iš pykčio, kad Hitleris pasirodė esąs neištikimas santarvininkas ir birželio 22 pradėjo karą prieš Maskvą) buvau suimtas kalinamas įvairiuose kalėjimuose daugiau kaip 13 metų. Toks pat likimas ištiko mano žmoną. (Šešėlis: Ir nesuskaitytą kiekį šimtų tūkstančių kitų latvių, lietuvių, estų, nekalbant apie tuos kurie daug anksčiau buvo "sudėję įgaliojimus". O kas atsitiko su vaikais, Munterio ir daugybės tūkstančių kitų, kurių tėvus "toks pat likimas ištiko"?)

"Jeigu dabar, po 20 metų, aš primenu tuos įvykius (o kvieslingai, oi kaip norėty, kad visas Pabaltijys staiga netektų atminties tiems įvykiams prisiminti!), tai tik todėl, kad vadovaujuosi noru leisti suprasti skaitytojams, jog mes -- mano žmona ir aš -- pilnomis riekškučiomis pasisėmė vargo (rusiškame tekste: "chleb-nuli polnuju mieru gorja", t.y.,

sriubtelėjome pilną saiką vargo) ir kad aš turėjau, tiesa, nesavanoriškai (kokia privilegija: leido pasakyti, kad nesavanoriškai 13 metų trunkėsi po kalėjimus) pasirinktą galimybę 13 metų galvoti, ir liguistai intensyviai galvoti apie begalinę daugybę klausimų, lietuvių ne tik siaurus asmeninius pergyvenimus, bet ir žymiai daugiau, mano tautos, Pabaltijo tautų ir jų kaimynų likimą, Europos politiką, senjo pasaulio praeitį ir ateitį, ateinančią naują epochą".

Leisdami, arba ir liepdami priminti gana nepaprastą "galimybę pagalvoti", pareiškimo diktuočiai, matyt, norėjo skaitytojus visam Pabaltijui įtikinti kad "štai žmogus", žmogus toks pat, kaip ir jūs, mūsų paglostytas už kaikiuriuos iš jūsų gal net šiurkščiau, visgi, žiūrėkit, koks paklus-

VALTERIS BANAITIS IŠVYKO...

(Atkelta iš 1 psl.)

Netolimojo praeity, pavyzdžiui, Lietuvos Nepriklausomybės Talka iš savo rėmėjo -- Lietuvos Nepriklausomybės Fondo lėšų apčiuopiamai parėmė keletą darbų, kuriuos pasisekė atlikti ir kuriais net kiek pasididžiudami džiaugiamės. Dabar dar nedrįsau net ir į šį, ligi šiol buvusį gražiai sukalbamą šaltinį kreiptis. Jaučiu, kad amerikinėje Lietuvoje toki dalykai dar nėra gana populiarūs, ir tos rūšies užsimojimams ne taip lengvai sekasi suraginti platesnius sluoksnius, kad jais konkrečiau susirūpintų. Kesinuosi ateity daug kam drumsti ramybę dėl tų reikalų.

— Koks įspūdis iš šiuo metu čia užsidedusių ginčų dėl delegacijos pas Amerikos prezidentą?

— Kai delegacija buvo priimta -- puiku. O visa kita -- laikini dalykėliai. Praeis. Jeigu svarstot, kad reikia geriau susitvarkyti, tai yra vilties, kad ir susitvarkysit. Nesijaučiu kompetentingas duoti patarimų, tad ir į diskusijas tuo klausimu nesigilinau. Pagaliau, nuolat kelionė, mažai te galėjau matyti net ką apie mane patį jūsų laikraščiai rašo, tai ką kalbėti apie kitus...

— Koki čionykštės lietuvių veiklos trūkumai labiausiai krinta į akį?

— Šalia kultūrinių priemonių politiškai reikšminga prasme retoko naudojimo, labiausia pasigendų stipresnio Lietuvos bylai būtinų dokumentacijos centro. Sutikau keletą asmenų, kurie daugiausia ar išties tik savo asmenine iniciatyva ir savomis priemonėmis, savų laisvalaikio nemaža daro tokių studijų srity. Bet jų darbas permažai turi organizuotos finansinės atramos ir nėra jų tarpe koordinacijos. Tai tragiška spraga.

— O kaip atrodo naujausios keliauninkų informacijos apie dabartinę padėtį Lietuvoje?

— Esu turėjęs progų susitikti su daugiausia neseniai iš ten atvykusiu, negu čia turėjot keliauninkų pranešimų. Nei keliauninkai, nei ilgai ten gyvenusieji negali ir neturi iš ko padaryti pilnų ir visapusiškų Lietuvos padėties apžvalgų. Klaida iš jų to laukti ir reikalauti. Aš į tokias informacijas žiūriu tik kaip į nuotrupas, vertintinas atsargiai ir kritiškai. Jos gali būti vertingos, surinkus jų daug ir kruopščiai sulyginus. Pas kiekvieną pasakotoją pilna trūkumų, nemaža ir aiškių klaidų

nus, sukalbamas, mat, apsigalvojo, įsitikino, kad kitaip nieko neišeina -- tai pasitikėkit juo, jauskitės ir jūs taip, kaip jis, štai, jums sako...

Bet iš kitos pusės, tie patys žodžiai ir ką kitą sako, būtent: žiūrėkit, kaip aš tūlas Munteris (nesvarbu, kad kada buvęs užsienių reikalų ministeris), kaip mano žmona, kaip visa Latvija, kaip visas Pabaltijys ir kaimynai, po "įgaliojimų sudėjimo", buvo (ir tebėra!) "vedami į protą", kokia ateitis siūloma Europai, kokia epocha gresia ateiti į visą pasaulį.

Gal vienus tai įtikins, kad iš tiesų nematyt kitos išeities, kaip tik nuolankiai pasiduoti tokiam likimui ir bandyti su juo kaip nors susigierinti. Bet kitiems tai žadins tik nesuvaldomą veržimąsi ištverti iki progos, kada gal pavyks nuplėšti kaukę visai tai klastingai veidmainybei, kuri taip nepaslepimai kyšo iš kiekvieno žodžio šįame pasipasakojime. O jo dar tik pradžia.

(vr.)

jiems, nepelnytai teko man. Tiek to.

— Tai -- laimingos kelionės?

— Ačiū už laimingą kelionę, tikiuos, kad laivas nenuskęs (o anot vieno keleivio, jei ir nuskęs, tai ko čia man rūpintis, negi manol!).

Ir ačiū visiems, kurie domėjosi suorganizuotaisiais pašnekesiais, ačiū visiems kurie rupestingai juos organizavo: Amerikos ir Kanados lietuvių tautinėms Sąjungoms, lietuvių Bendruomenės vadovybėms ir kitoms organizacijoms, sudariusioms organizacines ir materialines sąlygas man čia taip plačiai apsilankyti.

Paskutinį, užtat paties sunkiausio svorio padėkos žodį siunčiu į Michigano pakrantę, daugybės jūsų visuomeninių darbų mecenatams ponams Bačiūnams, kurie yra patys atsakingiausi šios mano meteorikos avantiūros kaltininkai.

Europa dabar netoli: susisieksim, pasimatysim.

Svarbiausia -- prašom užsukti ir pas mus!

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išleina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečdieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PRITYRĘS GABUS KVALIFIKUOTAS

PERRINKIT

FRANK J.

AZZARELLO

STATE REPRESENTATIVE

- Baigęs John Adams High, John Carroll University ir Cleveland Marshall Law School, LLB.
- Ohio House of Representatives 1956-60 narys.
- Dalyvavo komitetuose: Organization of State Government (pirmininku), Mines and National Resources (vice-pirm.), Insurance (sekretorius), Finance.
- Ir Labor All-Star Legislative Team, 1959-60.

BALSUOKIT UŽ

ADVOKATĄ TURINTŲ VIRŠ 25 M. PRITYRIMO

FRANK R.

POKORNY

UŽ

JUDGE COMMON PLEAS COURT

RENKAMAS TERMINUI IKI 1967 M. SAUSIO 4 D. TURI SUGEBĖJIMUS, GARBINGUMĄ, PRITYRIMĄ IR KVALIFIKACIJAS.

Patvirtintas Demokratų Vykdomojo Komiteto

J. Kleptel, secretary
11912 Buckeye Rd. Clev., O.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS.
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

KOVOS DVASIA IR DEFETIZMAS

Siekimą taikingai gyventi su komunizmu galima palyginti su sergančio žmogaus troškimu gražiai gyventi su jį žudančiu vėžiu. Kur toks nusistatymas veda, yra labai aišku: į lėta mirtį. Nežiūrint į tai, dar ir šiandien vakarų pasaulyje ir Amerikoje taikingo bendradarbiavimo su sovietais dvasia tebėra stipri. Tačiau prieš tą defetistinę dvasią jau kyla vis didesnė reakcija, kurios ciklas yra išsklaidyti tą pražūtingą iliuziją ir ją pakeisti vakarietiško teisingumo įgyvendinimo siekimu.

Šito siekimo negalime įgyventinti, neatmetę Jaltos, Teherano, Potsdamo ir eilės kitų slaptų sutarčių, prieštaraujančių elementariausiems tarptautinėms teisės principams, draudžiantiems spręsti paskirų valstybių likimą be tų valstybių sutikimo. Deja, dabar vyksta slapti amerikiečių-sovietų pasitarimai dėl Berlyno ir Rytų Vokietijos ateities labai primena aukščiausių minėtų sutarčių metodus, kadangi tais pasitarimais siekiama nuspręsti vokiečių tautos dalies likimą be Vokietijos sutikimo. Taikaus bendradarbiavimo su sovietais šalininkai, žinoma, norėtų tuos pasitarimus kuo greičiausiai pabaigti, Rytų Vokietiją pripažinti "nepriklausoma" valstybe ir pastatyti tautą prieš įvykusį faktą, kaip ne sykį yra padaręs prezidentas Rooseveltas. Laimėj, šitokia defetistinė užsiėmimo įgyvendinti šiandien sąlygos yra toli gražu ne taip palankios kaip visagali Roosevelto laikais, kuomet Stalinas Baltųjų Rūmų sluoksniuose turėjo nemažiau gerbėjų kaip Rasputinas Nikolajaus II palociuje.

Berlyno ir Rytų Vokietijos problema yra glaudžiai susijusi su Baltijos valstybių problema, todėl mums ji yra labai arti širdies. Nuo to, kaip tuo klausimu pasistatys Jungtinės Amerikos Valstybės — ar jos sutiks patvirtinti aštuoniolikos milijonų vokiečių pardavimą bolševikų vergūnė, ar griežtai pasipriešins tokiam bolševikų reikalavimui — priklausys ne tik Baltijos valstybių, bet ir visos Rytų Europos likimas. Užtat šiandien į Brandenburgo vartus yra nukreiptos laisvojo pasaulio akys, kurio nusistatymas, paremtas vakarietiškojo teisingumo tradicijomis, buvo visuomet priešingas didžiųjų valstybių prekyvimi mažosiomis valstybėmis.

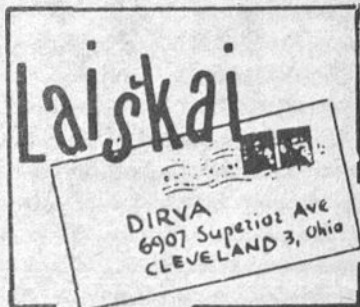
Tačiau nereikia užmiršti, kad taikaus bendradarbiavimo dvasia reiškiasi ne vien politinių klausimų sprendimų erdvėje, bet ir ekonominėje, mokslinėje, kultūrinėje ir eilėje kitų sričių. Tuo tarpu kai vakarai į tą bendradarbiavimą deda daug nuoširdžių vilčių, bolševikams jis tėra priemonė jų smurto pripažinimui pasiekti ir paskutinei pavergtųjų vilties kibirkštei užslopinti: "Žiūrėkit, vakarai jus mums jau pripažino, jie su mumis visokeriopai bendradarbiauja" — skelbia pavergtiesiems Kremliaus agentai bei jų pakalikai. Iš to aiškėja, kad bet koks bendradarbiavimas su bolševikais yra vakarietiškojo defetizmo pasireiškimas.

Šituo atžvilgiu ir mes lietuviai, deja, nesame be nuodėmės. Kai mes žiūrime iš Lietuvos atvežtų filmų, skaitome Lietuvos gyvenimo įvykių aprašymus, kurių tikslas yra parodyti, kad Lietuvoje jau ne taip blogai (nors tikrovėje yra labai blogai), ir kuriais siekiama mums įteigti, kad bolševikinė, rusiška, Lietuva jau yra istorijos pripažintas nebepakeičiamas faktas, mes patys virstame defetistais, tuo tarpu kai mūsų tikroji paskirtis yra būti kovotojais iki karšto lentos.

Šia proga gal mums vertėtų prisiminti mokytojos Arminaitės 1940 metų rudenį Kaune bolševikų suauktame mokytojų suvažiavime pasakytus žodžius: "Visą savo gyvenimą aš mokiau vaikus būti dorais žmonėmis. Jūs, gi, norite mane priversti juos mokyti būti išdavikais. Neklausysiu aš jūsų pamokslų. Galite mane išvesti iš miesto aikštės ir sukapti į šmotelius, bet aš liksiu tokia, kokia buvau". Ši tauri moteris rizikavo gyvybę, bet atsakė būti defetistė.

Mes galime nebūti defetistais, nerizikuodami gyvybės. Šia vėlyvą valandą paprastas padarumas reikalauja iš mūsų visą savo atliekamą laiką ir energiją atiduoti reakcijai prieš defetizmą, reakcijai prieš bet kokią taikingą bendradarbiavimą su sovietais ir kovos dvasios įkvėpimą kitiems vakarietiškojo teisingumo įgyvendinimui.

Julius Smelona

ŠIS TAS APIE TRIS KRYŽIUS

S. Žymantas viename savo paskutinių straipsnių (Dirva, N. 45, bal. 16, 1962) palietė ir vieną buvusių Vilniaus būdinių ženklą — Tris Kryžius. Jis cituoja F. Neveravičiaus aiškinimą, girdi, "barbariškas maskoliškas okupantas, negalėdamas pakęsti šio paminklo kaipo krikščionybės, o taipgi sukilimų prieš rusiškąjį caristinį pavergimą simbolį... 1950 m. vasarą slapčiomis nakčia išsprogino ir pašalino".

Žvelgiant į buvusius Vilniaus Tris Kryžius sub specie historiae, kaip man yra įprasta, vargiai galima būtų pritariti antrai F. Neveravičiaus duodamai jų simbolinei prasmėi. Kryžių atsiradimas ką kita sako.

Pirmiausia, ne vienas įspūdingo vaizdo stebėtojų galėjo kilti klausimas, o kodėl ten pastatyti ne vienas, kaip, rodos, pakaktų, bet trys ir dar vienodi kryžiai. Atsakymas į tą klausimą veda mus į anuos XIX a. mūravojinius ir pomuravojinius

laikus, kada rusams rūpėjomatyti Lietuvą buvus "iskoni rusiskį kraj", o jos sostinę Vilnių nuo seniausių laikų turėjus stačiatikių rusų. Šiose aplinkybėse radosi legenda, kad trys stačiatikiai dvasiškai ar vienuoliai, kurių vyriausias buvęs bene Eustachijus, dėl savo tikėjimo pagones kunigaikščio Algirdo buvę čia pat Vilnių nukankinti. Jų palaidojimo vieta tariamai buvęs anas kalnas Panery, ant kurio rusai jų atminimui pastatydino tris kryžius. Atsirado ir buvusiam rusų stačiatikių šv. Dvasios vienuolyne trys "negendami" lavonai, laikyti anų kankinių palaikais. Rusai juos išsivežė į savo kraštą, kai 1915 m. traukėsi iš Vilniaus. Prieš daug metų teko skaityti laikrašty žinutę, kad bolševikai po šio paskutinio karo leide grąžinti tuos tris konservuotus lavonus į Vilnių, gal būtų į tą pačią š. Dvasios bažnyčią. Dėmesio vertas dalykas, jei jis būtų tikras.

Rusų pastatyti kryžiai sunyko iki Pirmojo Pas. karo ar vilniečiai juos sąmoningai sunaikino. Tada lenkiškoji miesto savivaldybė į jų vietą pastatė iki 1950 m. stovėjusius kryžius, jau katalikiškus. Nežinia, kokiais motyvais vadovavosi lenkiškoji Vilniaus valdyba, kai statė tris katalikiškus kryžius vietoj buvusių stačiatikiškų. Gal ji ir skyrė jiems paminklo tiek krikščionybės, tiek sukilimų prieš caristinį pavergimą

Laisvė neužkasama po žemėmis

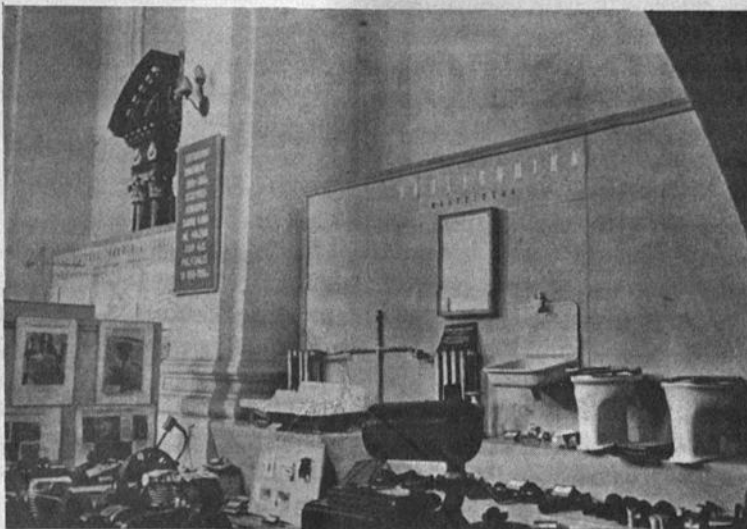
Ir tiek nulydėjus pakalnėm — pakalnėm —
Ir brolių, ir seserų, aimanų
ėjusių —
Dangus visiems pilnas, gausus,
Ir kraujumi tėvų nulaistytą
žemė —
Tik vienas kalėjimas
Balys Sruoga

Pabuskit., pavergtieji broliai!
Tėvynė sakalo — dangus,
Keliai į laisvę mūsų tiesūs,
Nes prieš dievas — tik žmogus
Iš partizanų kūrybos

Keliauninkė "New Yorkas-Vilnius ir atgal" lankėsi ne vien Vilniuje, bet ir buvusioje laikinoje Lietuvos sostinėje Kaune.

Kauno ji nemėgstanti, tokia jos valia ir teisė. Tačiau Kaune yra viena vieta, kuri yra brangi ir šventa kiekvienam lietuviui. Tai vieta Vytauto Didžiojo muzėjaus sodelyje, kur buvo palaikytas Nežinomojo Kareivio ir pastatytas žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklas iš surinktų akmenų įvairių kautynių laukuose. Prie Nežinomojo Kareivio kapo degė amžina nemarios Lietuvos laisvės ugnis, o patį kapą gaubė tautiniai kryžiai ir lietuviškos koplytėlės.

Ilgai okupantas nedrįso šios lietuvių šventovės liesti. Tačiau 1949-50 metų žiemą bolševikai galutinai nutarė ją likviduoti. Skulptoriaus J. Zikaro sukurta Laisvės Statula buvo pašalinta, žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklas išardytas, Nežinomojo Kareivio kapas sunaikintas, į supę lietuviškieji kryžiai ir kop-

Okupantas išniekino šv. Mykolo bažnyčią Vilniuje, išstatydamas parodai išviečių įrengimus.

lytėlės išmesti, o jų vietoje pastatytas čekisto Dzeržinskio paminklas!

S. Narkeliūnaitė atsilankė muziejaus sodelyje, rado čia jau kitą tvarką, bet daug rožių įvairiose vietose, kaip ir senais laikais. Tačiau kas auga Nežinomojo Kareivio kapo vietoje, rožė ar usnis, ji nutylėjo. Ir nuėjo nusifotografuoti kitoje pusėje prie Stalino saulę okupuotai Lietuvai vė-

STASYS ŽYMANTAS

Žusios subolševikėjusios poetės Salomėjos Neries kapo ir paminklo...

Kalbėti apie Lietuvos okupaciją, okupantų barbariškumą ir kiekvienam lietuviui brangios ir šventos vietos išniekinimą, turėtų būti politika. Bet ar nėra

Šv. Mikalojaus bažnyčioje Vilniuje susirinkusių lietuvių veiduose atsispindi skausmas ir kančia.

politika tokius dalykus nutylėti, kai jau kalbama ir rašoma apie visą eilę kitokių? Ar negeriau būtų visai tylėti, jei visko pasakyti negalima? Visiškas tylėjimas būtų suprantamas ir jis nieko neklaidintų, bet garsinimasis su panašiais nutylėjimais jau yra klaidi-

niuje. Bolševikams po ilgų pasirengimų paskelbus Vilnių užsienio turistams leistu lankyti miestu, prieš dvejus metus, 1960 metų pavasarį, į Vilnių nuvyko du italų laikraščio II Tempo bendradarbių: Ettore della Giovanna ir Wanda Gawronska. Grįžę Romon, jie savo laikraštyje paskelbė skirtingo pobūdžio įspūdžius iš kelionės Vilniun ir ita-

ly skaitytojams pateikė kitokį, nepagražintą ir nepadaiktą Vilniaus sovietinėje okupacijoje vaizdą.

Italų laikraštiniams visai nerūpėjo vizitas pas tokius kvilinginius sovietinių okupantų pataikūnus, kaip Žiugžda ar Korsakas. Po sunkių pastangų Romos laikraščio bendradarbiai išgavo okupantų leidimą pasimatyti su Vilniaus vyskupu Julijonu Steponavičium, kilusiu iš Vilniaus krašto. Apie jo likimą mūsų keliauninkė, nors kilimo taip pat vilnietė, savo įspūdžiuose iškelionės į Vilnių nė vienu žodžiu neužsiminė ir jokio pasipiktinimo ar apgailestavimo dėl Vilniaus ganytojo ištrėmimo iš Vilniaus nepareikšė.

Italų laikraštiniškai Vilniuje buvo sekami. Tačiau jie taip pat sugebėjo pasidaryti įvairių nuotraukų, kurias patalpino savo laikraštyje kartu su kelionės įspūdžių aprašymais. Tai nebuvo vien tik Lietuvos sostinės gatvių, aikštų, įvairių pastatų ir bažnyčių fasadų vaizdai, kurių galime rasti Vilniaus albumuose ir pačiuose sovietiniuose leidiniuose.

Mūsų keliauninkės mums pateiktose nuotraukose mes matome ją pačią, vis į priekį užlindusią ir tuo sąvęs pačios vaizdu Vilniaus vaizdo ypatingai negražinančią. Bet kitų žmonių nematome. Matome gražių Vilniaus bažnyčių sienas, bet nematome, kaip tos bažnyčios dabar atrodo iš vidaus.

II Tempo įgudusių korespondentų nuotraukos iš Vilniaus jau žymiai skirtingos. Jos vaizduoja gyvą gyvenimą ir gyvą Vilnių ir kalba į mus tylia, bet vaizdinga kalba be žodžių. Tos nuotraukos akivaizdžiai byloja tikrą dabartinės Lietuvos padėtį sovietinėje okupacijoje ir regimai liudija jos gyventojų keliamą sunkią priespaudą ir gilią dvasios kančią. Tuose Vilniaus vaizduose matome taip pat nepagražintą brutalią sovietinio okupanto veidą.

Didele dvasine stiprybe ir giliu išgyvenimu atspindi Vilniaus

ganytojo Julijono Steponavičiaus atvaizdas. Grubus, atstumiantis bolševiko veidas kyšo iš sovietinio direktoriaus kulto reikalingam komunisto J. Ruglenio nuotraukos.

Visiems gerai žinoma, vienintelę Vilniaus renesanso stiliaus Lietuvos didikų Sapiegų šv. Mykolo bažnyčią okupantas pavertė statybos "muziejumi". Italų žurnalistai mums parodo, kaip toji okupantų išniekinta bažnyčia dabar atrodo iš vidaus. Altoriaus vietoje išstatyti išviečių įrengimų ekspozitai!

Senoji, nedidelė šv. Mikalojaus lietuvių bažnyčia tuo tarpu panašaus liūdnio likimo dar išvengė. Bet kaip nepaprastai skaudžiai, vaizdžiau už bet kokius žodžius prakalba į mus Romos laikraštinių nuotraukose matomi rytinėms Mišioms susirinkusių lietuvių veidai!

Toks tikras nūdienio sopulingo Vilniaus sovietinėje okupacijoje nemeluotas vaizdas.

TAUTINĖ MORALĖ TO REIKALAUJA

"Tėvynės meilė, kaip ir Dievo garbinimas vyksta įvairiomis formomis", atkerta savo kritikams "New Yorkas-Vilnius ir atgal" keliauninkė. Anot josios, niekas neturįs teisės į patriotizmo monopolį ir todėl niekas negalįs jai nurodinėti, kaip ji turinti galvoti, ką sakyti, rašyti ar pasakoti.

Tačiau tam, kas garbina Dievą, privalu pildyti Deimins Jo įsakymų. Tėvynės meilė ir kova dėl tautos laisvės taip pat turi savo įsakymus, kurių nevalia lauzyti. Tai nepajudinami ir neperžengiami tautinės rezistencijos kovos dėsnių, privalomi kiekvienam tautos nariui ir kiekvienam laisvės kovos dalyviui.

Prancūzijos laisvės kovų metu šitai buvo supratę net patys liberaliausieji ir kairiausieji prancūzų intelektualiniai sluoksniai.

Kova dėl tautos laisvės, pati tautinės rezistencijos idėja, rašė pogrindžio laikraštis "Lettres Francaises", yra privaloma visiems, visų pažiūrų prancūzams, katalikams, rojalistams, respublikonams, liberalams ir patiems komunistams. To reikalauja tautinės moralės dvasia, kuri nežinanti mirties baimės ir kurios saugojimas ir vykdymas yra šventoji iš pačios tautos paveldėta pareiga.

Kalbėdamas šių prancūzų intelektualinių sluoksnių vardu, rašytojas Claude Morgan pogrindžio laikraštyje "Lettres Francaises" 1943 m., Nr. 10 reikalavo iš visų prancūzų besąlyginės rezistencinės drausmės kojoje dėl Prancūzijos išlaisvinimo.

"Mes turime laikyti garbės dalyku nesiimti jokių žygių, kurie sudarytų pavojų išsklaidyti ar silpninti bendras tautinės Rezistencijos pastangas".

Tai pagrindinė sąlyga, norint laimėti tautos pergalę, pasiekti tautos didybės ir išsaugoti tautos garbę.

Kas Dirvos neskaito
— daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

LIETUVISKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per pašta.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No.

Street

City

State

GYVOJO VILNIAUS VAIZDAI.
Ne viena tik S. Narkeliūnaitė lankėsi sovietų okupuotame Vil-

J. Jakštas
Cleveland

Vertė J. P. Palukaitis

(10)

Reinoldas ištisė priekinė surakintas rankas, paspaudė uždegtuvą ir po sekundės traukė jį lauk. Tačiau, bandant sugrubusiomis rankomis į save atgrižti iki raudonumo įkaitusį galą, uždegtuvą išsprūdo ir nukrito ant grindų. Reinoldas norėjo jį pakelti, bet, nespėjus pasiekti grindų, staigus grandinės truktelėjimas atlaužė jo rankas. Jis tyliai nusikeikė.

Szendro nusijuokė, Reinoldas atsitiesė ir pasižiūrėjo į jį. Pulkinko veide nebuvo galima pastebėti pikto džiaugsmo, vien tik linksma, kiek nustebusio žmogaus išraiška.

— Labai gudriai sugalvota, mielas Buhl, tikrai labai gudriai. Aš jau sakiau, kad tamsta esi pavojingas žmogus, bet tik dabar galutinai įsitikinau, — jis stipriai įtraukė cigaretės dūmą. — Taigi, esama trijų galimybių, ar ne? Nors turiu prisipažinti, kad nė viena iš tų galimybių nėra labai žavi.

— Aš nežinau, apie ką tamsta iš tikrųjų kalbi.

— Dar kartą pagyrimas, — pasakė Szendro, plačiai nusišypsodamas. — Tas nekaltas nustebimas net negali būti geriau suvaidintas. Taigi, kaip sakiau, esama trijų galimybių. Pirmoji: aš galėčiau mandagiai pasilenkti, kad pakelčiau uždegtuvą, o tamsta pasistengtum iš visų jėgų apyrankėmis sutriuškinti mano pakaušį. Tokiu smūgiu tamstai mažiausiai pasiektų atimti mano sąmonę, ir tamsta jau labai tiksliai nustatė, kur aš laikau apyrankių raktą.

Reinoldas pasižiūrėjo į jį, lyg visiškai nieko nesuprastų; tačiau savo gomuryje jau pajuto kartų pralaimėjimo skonį.

— Antra: aš galėčiau tamstai numesti degtukų dėžutę. Tamsta brauktum degtuką taip, kad uždegtum visą dėžutę, ją sviestum man į veidą, aš prarastčiau automobilio kontrolę, o po to jau savaime suprantama. Trečia: tamsta gali paprasčiausiai tikėtis, kad bandysiu uždegti cigaretę — savų žiebtuvėlių arba sava cigarete; tada tamsta atliksi žinomąjį džiudo veiksmą, išlauši man porą pirštų — ir raktas bus tamstos žinioje. Mielasis Buhl, tamsta esi žmogus, kurio tikrai reikia pasisaugoti.

— Tai, ką tamsta kalbi, yra visiškos nesąmonės, — pasakė Reinoldas.

— Gali būti, gali būti. Aš nepasitikiu nieku, ir tik todėl išlieku gyvas. — Pulkinkas kažką numetė Reinoldui ant kelių. — Ten vienas degtukas. Gali jį brūkštelėti į pirštinių stalčiuko dangtį.

Reinoldas rūkė tylėdamas. Jis negalėjo, jis nenorėjo pasiduoti, nors žinojo ir jautė, kad tas vyras prie vairo buvo viskam pasiruošęs — greičiausiai net daugeliui tokių atvejų, kurių jis, Reinoldas, ir nenujautė. Jis apmetė dar pustuzinį įvairių planų, kurių kiekvienas buvo dar fantastiškesnis ir beviltiškesnis už pirmąjį, ir jau baigė rūkyti antrąją cigaretę, kurią prisidėgė nuo pirmosios likučių, kai pulkininkas staiga perjungė bėgį, atidžiai stebėdamas plento pakraštį, paskui skubiai paspaudė stabdžius ir pasuko į siaurą lauko keliuką. Už pusės minutės jis tame kelelyje sustojo — lygiagrečiai su plentu ir vos tik dvidešimt metrų nuo jo nutoles, tačiau puikiai dengiamas apsnigtų krūmų — ir išjungė motorą. Tad jis užgesino visas šviesas, išskyrus mėlynąją virš priekinio lango, atidarė šoninį langą, nepaisydamas šurpauš šalčio, atsiskuto ir stebėjo Reinoldą.

Dabar prasidės, galvojo Reinoldas. Iki Budapesto beliko tik penkiasdešimt kilometrų, bet Szendro paprasčiausiai nebegali iškęsti. Reinoldas nebeturėjo jokių iliuzijų. Jam buvo tekę skaityti slaptuosius pranešimus apie vengrų politinės policijos veiklą po kruvinojo 1956 metų sukilimo, ir tie pranešimai buvo šurpi lektūra: buvo sunku AVO — arba AVH, kaip naujasis jų vardas skambėjo — narius laikyti žmogiškosiomis būtybėmis. Kur tik jie bepasirodydavo, pasklisdavo baimė ir siaubas, apmirdavo gyvenimas ir iškildavo mirtis: lėta senųjų mirtis koncentracijos stovyklose ir jaunuolių mardėjimas privačiųjų darbų stovyklose, staigi mirtis per masines likvidacijas ir dar šurpesnė mirtis tų, kurie mirdavo nuo velniškų kankinimų, išgalvotų iškrypėlių sadistų, kurie sutinkami visose totalitarinių režimų slaptosiose policijose. Ir jokia naujųjų amžių slaptoji policija negalėjo žiaurumu prilygti vengriškajai AVO: tie sadistai per Antrąjį Pasaulinį karą daug išmoko iš hitlerinio gestapo, bet daugiau iš rusiškosios NKVD, o pastaraisiais metais net pralenkė savo mokytojus, išvystydami tokius teroro metodus, apie kokius žmonija nėra net sapnavusi.

(Bus daugiau)

Reikalauja keisti ALT statutą

ALT Los Angeles skyriaus susirinkime, balandžio 15 d., konstatavus, kad

* ALT Centras, kuris turėtų vadovauti Lietuvos vadavimo akcijai, savo funkcijų patenkinamai neatlieka;

* Nerodo iniciatyvos ir niežko naujų būdų Lietuvos laisvinimo byloje;

* Su ALT skyriais nepalaiko beveik jokių kontaktų; skyriams nevadovauja: skyriuose pasireiškiančią iniciatyvą slopina ir niekina;

* Neorganizuoja tinkamo ir

efektingai veikiančio Informacijų Biuro;

* Pastarųjų kelerių metų laikotarpyje nepasirūpino išleisti jokio rimtesnio leidinio Lietuvos problemoms nušviesti; net neleidžia būtiniausių brošiūrų anglų kalba, kuriomis skyriai galėtų aprūpinti vietose amerikiečius besirūpinančius Lietuvos problemomis;

* Bendrai jaučiasi absoliuti stagnacija, begalinis savimi pasitikėjimas ir visiškas nesiskaitymas su kitų nuomonėmis ir sugestijomis.

KAIP APSKAIČIUOTI PENSIJĄ?

J. SOLIŪNAS

Labai dažnai mūsų skaitytojai rašo ir prašo apskaičiuoti jų socialinio draudimo pensijas. Sako, girdi netrukus ruošiusi pradėti "atostogauti" ir todėl norėtųsi žinoti kokio didumo bus toji pensija. Žinia, man apskaičiuoti nėra sunku, tačiau neretai pasitaiko, kad yra prisiunčiama nepilni duomenys ir todėl neįmanoma prašymų išpildyti. Kadangi pensijų apskaičiavimo būdas nėra jokia kariška paslaptis, todėl bandykime bent trumpai ją pasiaiškinti. Galbūt daugelis skaitytojų ir patys galės pasinaudoti šiuo aiškinimu ir pajęgs savo jėgomis pensiją apskaičiuoti.

KAS ŽINOTINA

Socialinio draudimo pensijų apskaičiavimo svarbiausieji yra šie dalykai:

1. Socialinio draudimo uždariai. Šitie uždariai tai nėra visi darbininko metiniai uždariai. Tai yra tik dalis tų metinių pajamų už kuriuos mes mokame socialinio draudimo mokesčius. Koks yra skirtumas tarp mūsų visų pajamų ir socialinio draudimo uždarių? Mūsų pajamos yra visa tai ką mes uždirbame, tačiau socialinio draudimo uždariai yra tik toji pajamų dalis, už kurią mums darbdavys, arba mes patys, mokame socialinio draudimo mokesčius. Tam tikrais laikotarpiais socialinio draudimo uždarių sumos didėja. Nuo 1937 m. iki 1950 m. (imtinai) mes socialinio draudimo mokesčius mokėjome tik už 3000,00 dol. pajamas. Nuo 1951 m. iki 1954 m. (imtinai) toji suma buvo 3600,00 dol., o nuo 1955 m. iki 1958 m. (irgi imtinai) buvo 4200,00 dol. Gi nuo 1959 m. soc. draudimo mokesčius mokame ne už daugiau kaip 4800,00 dol. pajamas. Vadinas, pensiją apskaičiuojant, negalima naudoti didesnių pajamų sumas, turėtasias aukščiau nurodytais laikotarpiais.

2. Pagal veikiančią taisyklę pensijas apskaičiuojant uždari-

bius galima pradėti įskaičiuoti arba nuo 1937 m., arba nuo 1951 m. pradžios. Šitoji, viena arba kita, pradinė data naudojama visada. Kuri data naudojama priklauso nuo uždarių; jei metiniai uždariai buvo daug aukštesni prieš 1951 metus tai galima visus uždarius naudoti nuo 1937 metų, tačiau jei uždariai buvo tokie patys, arba aukštesni, po 1951 m. tai naudojama 1951 m. kaip pradinė data. Turiu pastebėti, kad dabar dažniausiai naudojama tik 1951 m. pradinė data, nes taip darant yra gaunama didesnė pensija. Ir savo aiškinime naudosime tik 1951 m. pradinę datą, nes naudojant 1937 m. datą apskaičiavimo būdas tampa painus ir labai komplikotas.

3. Trečias svarbus dalykas yra baigminė data. Čia yra kiek kebliau, nes yra net keletas baigminių datų. Darbininko uždariai gali būti naudojami iki šių baigminių datų: a) darbininko pensijos amžiaus sulaukimo (moterims - 62 m., o vyrams - 65 m.), b) darbininko tapimo nedarbingu ir c) darbininko mirties. Vadinas, baigminė data yra tuose metuose, kada darbininką ištinka vienas iš trijų minėtųjų įvykių.

Beje, turiu pastebėti, kad nors visi darbininkai, tiek moterys tiek vyrai, turi teisę į sumažintą pensiją sulaukus tik 62 m. amžiaus, tačiau pensijas apskaičiuojant, baigiamoji data vyrams ir moterims yra skirtinga. Moterų baigminė data yra tie metai kada jos sulaukia 62 m. amžiaus, o vyrams - sulaukus 65 m. Užtat yra galima kad pensijos, uždarius kasmet tiek pat, moteris gaus daugiau negu vyras.

PAGRINDINIAI ŽINGSNIAI

Aptarus kas yra socialinio draudimo uždariai ir nustačius kokias datas glime naudoti, pabandykime palaipsniui artėti prie pensijų apskaičiavimo.

PIRMAS ŽINGSNIS: nustatykite kokią baigminę datą naudosite. Pradinė data, pagal čia pateiktą apskaičiavimo būdą, gali būti naudojama tik viena - 1951 m. (imtinai).

ANTRAS ŽINGSNIS: susiraskite kiekvienų metų socialinio drau-

dimo uždarius. Čia įskaičiuokite visus metus iki pensininko amžiaus: vyrams - 65 m., moterims - 62 m. Pridėkite metinius uždarius ir už tuos metus kur dar neuždirbote, (t.y. nuo dabar iki tų metų kada sulauksite pensininko amžiaus). Žinoma ateities uždarius galite tik pramatyti.

TREČIAS ŽINGSNIS: suskaičiuokite kiek praėjusių metų nuo 1956 m. iki tų metų kada sulauksite pensininko amžiaus (moterims - 62, vyrai - 65). Jeigu metų skaičius, tarp 1956 metų (imtinai) iki pensininko amžiaus (išskirtinai) yra mažiau negu penki tai pakelkite tą skaičių iki penkių.

KETVIRTAS ŽINGSNIS: iš antrame žingsnyje naudotų metų bendro skaičiaus išrinkite metų skaičių nurodytą trečiame žingsnyje (negali būti mažiau kaip

penki). Dabar susiradę metų skaičių išrinkite metus su aukščiausiais uždariais.

PENKTAS ŽINGSNIS: sudėkite išrinktųjų metų uždarius ir padalinkite iš mėnesių skaičiaus. Gausite vadinamą mėnesinio uždario vidurkį.

ŠEŠTAS ŽINGSNIS: gautajam mėnesiniam vidurkiui pritaikykite sekančią formulę: a) paimkite 55% nuo pirmųjų 110,00 dol. uždarių (tai lygu 60,50 dol.), b) nuo likusio virš 110,00 dol. paimkite 20%, c) sudėkite a - b, d) gautąją sumą pakelkite septyniais procentais ir gausite savo pensijos sumą, kurią jūs turėsite teisę gauti sulaukę 65 m. amžiaus.

Kokia būtų jūsų sumažinta pensija - sunku pasakyti. Tai priklauso kada jūs jos prašysite; jei prašysite sulaukę tik 62 m. amžiaus ji bus sumažinta apie 20%, o jei vėliau - bus didesnė.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Blshop 2-1397

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy
STROH'S
and taste
what
fire-brewing
does for
beer flavor!

Premium
quality always
... popular prices
everywhere!

Stroh's
BEER

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

J. Gliauda
Susirinkimo Pirmininkas

A. Dabšys
Susirinkimo Sekretorius

AIDAI CHICAGOJE NUTILUS...

Nebeišeis jau daugiau Aida su Radamesu iš mirtininkų duobės. Nebeves į kovą žavusis Radames drausių pulkų Egipto. Nebeskelbs pasauliui nugalėtasis Amonasro: "Jei mylėti tėvynę nusikaltimas, tai bauskit mus, mes mylim ją". Padėjo į šalį stebuklingąją dirigento lazdele Alenksandras Kučiūnas. Užgeso Nilo aušros pazara Marijos mo-

kyklos scenoje. Užulaida nusileido paskutinį kartą. Iškilnės baigtos.

O buvo jos tikrai didingos. Kalbos, komentarai, prisiminimai, palyginimai dar ilgai rusens dėkingų žiūrovų susitikimuose bei pobūviuose.

Dabar visur tik girdi susižavėjimą ir dėkingumą pavergtos lietuvių tautos pasauly išblaškytų vaikų

Solistė Dana Stankaitytė

už tą auką, kurią Lietuvių Operos kolektyvas sudėjo ant meno aukuro Chicagoje.

Leiskim sužavėtiems pasisakyti.

"Puiku, dieviška, žavinga"... kalba sceninio meno mėgėja po premjeros Marijos mokyklos foje. "Stankaitytės balsas žavus, be

priekaištų, miela klausytis. Vaidyba santūri, kaip ir pridera vergei, karaliaus dukteriai. Aprėdas išlaikytas. Logiška, kad Radames ją įsimyli".

Kiek atokiau kalbasi būrelis vyriškių.

"Aukštutinės Baro gaidos skamba visai kaip Kipro Lietuvoje", pastebi vienas jų.

"Na, skirtumas yra", teigia kitas, "matai Kipras, grynai lyrinis tenoras, dainuodamas dramatinę Radames partiją sukūrė ją nepamegdžijamą ir blaškydamasis po pasaulį girdėjau daug Radamesų, bet tokio kaip Kipro, kito negirdėjau. Tačiau iš visų kitų girdėtų, man šiandieną Baras buvo vienas iš geriausių".

Moteriškas balsas kalba apie Stempuzienę: "Kytra, kaip lapė. Kaip išlepinta karaliaus duktė, dainavo puikiai ir vaidino dar puikiau".

O operos meno mėgėjas, įsigijęs bilietus į visus Aidos spektaklius, giria Amonasro: "Geras Amonasro, kaip tikras metropolitenas (Metropolitan Operos solistas), laisvas scenoje. Aukštutinės gaidos, lyg plieno liejykla. Tik kam tie vokiškos karvutės ragai kepurė-

Muzikas Aleksandras Kučiūnas, dirigavęs Aidos operai Chicagoje, su pianistu Alvydu Vasaičiu prie dail. Virkau darytų dekoracijų.

je, dar galėjo Stankaitytei akis išbadyti".

"Vaznelis tikras žynys, vaidinti jam lengva ir moka ir gali. Balsas švaresnės tembro lygiai skamba visuose registruose. Tarena pavydėtina aiški" bosuoja kitas meno žinovas. "Geras buvo ir Liorentas karaliaus vaidmenyje. Majestotingas ir mielaširdingas".

Pagyrimus tegalima girdėti ir apie skardžiabalsę Linkevičiūtę, išpildžiusią vyriausios vaidilutės rolę ir Savrimavičių — pasiuntinio.

Netruko komentarų ir apie chorą bei baletą.

Štai, būrelyje vienas giriasi: "Teko ir man jaunystėje Kaune už pinigą dainuoti Valstybinės Operos Chore, bet prieš tai konkurse perėmus virš 50 konkurentų. Dabar galiu pasakyti, kad miręs chormeisteris Julius Štarka būtų daugelį šio choro artistų, be konkurso, į savo chorą pakvietęs. Justai choro pianissimais. Jokių užtęsimų, jokių solistinių išsiskyrimų, atrodė, kad net tembrai priderinti".

Tik pagyrimus galėjai girdėti ir Velbasio bei Sommerio paruoštam baletui, sugebėjusiam tokioje mažoje scenoje sukurti tiek daug darnių ir meniškų baletų scenų.

Ir kaip ausį neįtemptum, tegirdi tik susižavėjimą, padėką ir džiaugsmą, kurio priežastimi buvo nevien geri aktoriai, bet gal net svarbiau, to aktorių kolektyvo vadai ir derintojai: nepažinomas dirigentas Aleksandras Kučiūnas, režisorius Kazys Ozelis, Chormeisteris Faustas Strolia ir dekoratorius Vytautas Virkau su savo pagalbininkais.

Žiūrovai buvo užburti ir sužavėti ligi ašarų. Tenebando meno kritikai, jei nenori užburtųjų paniekos ir keršto, kritikuoti, ieškodami tobulybės. Tūkstančiai Aidą mačiusių težino nuoširdžią padėką ir pagarbą pasišventėliams menininkams už jų įnašą į lietuviškosios operos aruodą.

Vyt. A. Račkauskas

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Choro artistai Regina ir Vincas Vaitkevičiai.

Vyt. A. Račkausko nuotraukos

Kai
jūs
mokate už elektrą
jūs
jį naudojate

Kai kiekvieną kartą jūs įjungiate elektrinius įrengimus ar uždegate šviesą, jūs turite mokėti centą, kad galėtumėt panaudoti ir aptarnauti savo namus. Suskaitykite tuos visus atvejus, kiek jūs panaudojate, ir tuos visus centus, ir jūs turėsite elektrinio gyvenimo sąskaitą per mėnesį... didžiausią pigumą jūsų biudžete.

The ILLUMINATING Company

An Investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

SPORTO DIENOS

NERIS - ILLINOIS TINKLINIO NUGALĖTOJAS

Neries mergaičių tinklinio komanda išėjo Central A.A.U. varžybų, kurios išaiškina Illinois valstybės meistrą, nugalėtoja. Neries komanda laimėjimą pasiekė iš 25 vienetų baigmėje įveikus Foster parko šešetuką 2:1.

Neris į baigmę pateko be pralaimėjimo ir ten balandžio mėn. 15 d. kovojo su Foster parku, kurios prieš tai (balandžio mėn. 14 d.) buvo pralaimėjusios prieš Nerį 1:2 (8:5, 15:13, 9:5). Baigmėje kova buvo labai įtempta ir abi komandos darė daug klaidų. Pirmas setas baigėsi Foster parko laimėjimu 15:13, o antrame lengvai - 15:7 laimėjo lietuvaitės. Trečias setas buvo permainingas ir čia vienu metu Foster parkas turėjo 7 taškų persvarą. Vėliau pasekmė paugo iki 15:15 kol lietuvaitės, pagaliau pelnė 18:16 pergalę.

Nerį šiose rungtynėse atstovavo: D. Maskoliūnaitė, N. Stončiūtė, G. Juškaitė, J. Yaro, T. Prunskytė, L. Milvertaitė ir A. Dočkūtė. Ankstesniuose susitikimuose komandoje dar žaidė I. Kavaliauskaitė.

Visos šios žaidėjos gavo čempionių medalius, o komandos žaidėjos Teresė Prunskytė ir Dalia Maskoliūnaitė dar specialias taures (pirmoji gavo dvi). T. Prunskytė buvo išrinkta geriausia pirmenybių žaidėja, o ji ir D. Maskoliūnaitė pateko į Illinois valstybės mergaičių rinktinės pirmąjį šešetuką.

Šiuo laimėjimu lietuvių komanda pasiekė vieną iš didžiausių komandinių pergalių kokia tik bet kada yra atitekus lietuviams Illinois valstybėje. Čia, žinoma, pagarba priklauso komandos treneriui Zigmui Žiupsniui, kuris rūpinasi žaidėjų paruošimu.

Reikia pažymėti, kad Neries merginos (dvi komandos) daly-

vaus ir Š. Amerikos liet. tinklinio varžybose, kurios bus praleistos gegužės 5-6 d.d. Clevelande.

LITUANICA futbolo komanda Atvelykyje, balandžio mėn. 29 d. žais prieš Eagles Winnemac Stadijone. Čia Lituanica turės gerai pasispausti, kad neišstiktų panaši istorija kaip rungtynėse prieš Maroons, prieš kuriuos teko pralaimėti katastrofiškai 1:8 santykiu.

E. Šulaitis

PAVERGTOS LIETUVOS SPORTO ŽINIOS

KAUNO ŽALGIRIO jaunieji ir merginos iškovojo Sov. Sąjungos čempionų vardus. Baigminėje 8 komandų grupėje Žalgirio jaunieji, treniruojami A. Vilimo, nepralaimėjo nė vienu rungtynių. Taip pat be pralaimėjimo išėjo ir merginos, treniruojamos G. Sviderskaitės. Po rungtynių komandų treneriams buvo įteiktas padėkos laiškas nuo nežinomo asmens, kurio autoriumi, kaip vėliau paaiškėjo buvo pensininkas Edvardas Ragauskas. Jis Vilniaus sporto korespondentui pareiškęs, jog krepšinį stebi nuo prieškarinių laikų ir yra matęs Europos krepšinio pirmenybes Kaune. Apie tai "Sporto" laikraštis pažymi: "Prie jo kortelės priklijuoti trys reti lietuviški pašto ženklai, išleisti 1939 m. Europos krepšinio pirmenybių proga. Tai buvo prisiminimas, kad Lietuvos krepšininkai tada buvo žemyno čempionai, ir kartu rodė krepšinio mėgėjų džiaugsmą, kad Lietuvoje auga gera pamaina..."

Taigi šį kartą geru žodžiu be piktų komentarų buvo užsimintos mūsų krepšinio pergalės Ne-

Chicago Neries jaunių krepšinio komanda IX S. Amerikos lietuvių sporto žaidynių meistras. Ar nusišypsos jiems laimė šį šeštadienį? Ed. Šulaičio nuotrauka

priklausomos Lietuvos laikais, kas yra reta "tarybinėje" spaudoje.

Lietuvos vyrai ir moterys krepšininkai, reprezentuoją kraštą Sov. Sąjungos pirmenybėse, šiemet dar nesugebėjo išlaikyti pozicijų. Vyrai krepšininkai, anksčiau buvę Sov. Sąjungos čempionais šiemet kovojo tik dėl 12-24 vietų. Moterų laikos kiek geriau. Pažymėtina, kad lietuviai, anksčiau sudarę Sov. Sąjungos vyrų krepšinio rinktinės pagrindą, dabar ten nebeturė nė vieno atstovo. O moterų rinktinėje yra viena J. Doktoraitė. Už tai Sov. Sąjungos jaunių rinktinėje yra 5 Lietuvos reprezentantai: G. Budnikas, A. Čiupkovas, D. Kačergytė, M. Zelonkaitė, I. Urbonavičiūtė.

Vienas iš svarbiausių ir mums maloniausių paskutiniųjų metų provaisčių Lietuvos sportiniame gyvenime yra panaikimas rusų atneštos Spartako sporto draugijos. Iki šioliai Spartako vardu vadinosi daugelis Lietuvos sporto klubų, o Vilniuje buvo didžiulis Spartako sporto stadionas. Vilniaus Spartako futbolo komanda dalyvavo Sov. Sąjungos A klasės futbolo pirmenybėse šalia tautiniais vardais besivadinančių Latvijos (Dauguva) ir Estijos (Kalevas) reprezentantų. Bet lietuvių rūpesčiu balandžio mėn. pradžioje Spartakas buvo sujungtas su Žalgirio draugija ir vadinasi Žalgirio vardu. Šiuo vardu bus perkrikštytas ir Spar-

tako stadionas bei kiti Spartako įrengimai.

Vilniaus Sportas (balandžio 7 d. Nr.) pasikeitimo reikalu rašo: "Naujoji draugija turi jautriai reaguoti į savo sportininkų poreikius, išgyvendinti burokratizmą sportiniame darbe, pasiekti, kad sportininkai pamėgtų naująją respublikoje draugiją". Taigi sportininkai valosi nuo sovietų jiems primestų vardu bei įpročių. Gal jais paseks kiti?

Oro paštu per 3-4 dienas mus pasiekiantis Sporto laikraštis informuoja, kad okup. Lietuvoje visu smarkumu yra ruošiamasi paminėti 40 metų krepšinio sukaktį Lietuvoje. Mat 1922 m. balandžio mėn. 23 d. įvyko pirmosios Lietuvoje oficialios krepšinio rungtynės. Yra numatyta surengti iškilmingą vakarą, apdovanoti geriausius trenerius bei žaidėjus, suruošti Pabaltijo veteranų turnyrą, pagaminti krepšinio ženklelį ir kt. Krepšinio federacija laikraštį kreipiasi į krepšinio veteranus, pirmųjų varžybų dalyvius, buvusius Lietuvos rinktinės dalyvius, prašydama duoti žinių apie save ir adresus.

Kaip žinome, dauguma krepšinio veteranų, Lietuvos rinktinės dalyvių, gyvena Amerikoje. Jie negalės pasidžiaugti šia sukaktimi Lietuvos žemėje už kurios spalvas jie yra daug prakaito išlieję ir davę pagrindus visam krepšinio judėjimui Lietuvoje. Edv. Š.

KANADOS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Vykdamas didžiosios svarbos lietuvių misiją tremtyje, Kanados lietuviai mokytojai, vadovaujant Kanados Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondui, kasmet susirinkdavo pasidalyti mintimis, laimėta patirtimi ir išsilyti naujai išskylančias pedagogines problemas.

Šiais metais Kanados lietuviai mokytojai ir vėl renkasi gražiam Montrealyje. Studijinė tema yra pasirinkta aktuali, konkreti, kurią dabartis diktuoja kiekvienam pedagogui, auklėtojų, jaunimo bičiuliui.

Į šį lietuvių Mokytojų Suvažiavimą - Studijų Dienas nuo širdžiai kviečiame visus lietuvių mokytojus, dirbančius ir dirbusius mokykloje, kviečiame visus kultūrininkus ir visuosius, kuriems rūpi mūsų jaunimo lietuviškoji ateitis. Kadangi Studijų Dienose yra skiriama ypatinga proga pasisakyti jaunimui savo rūpimais klausimais, į Studijų dienas yra kviečiamas jaunimas - lietuviškoji studentija.

Suvažiavimas vyksta Montrealyje. Oficialus adresas: Aušros Vartų parapija, 1465 De Seve Street, Cote St. Paul, Montreal, Quebec. Telefonas: PONTIAC 6-5755.

Nakvynės reikalais prašome kreiptis į p.mok. Albiną Blauzdžiūną, 1014 Stephens St., Verdun Quebec. Telefonas: PONTIAC 7-4374.

K. L. B. Kultūros Fondo Igaliotinės Montrealyje adresas: p.mok. Ieva Rimkevičienė, 1907 Egan Street, Montreal 20, Quebec. Telefonas: PO 7-3285.

Suvažiavimo programa numatoma sekanti:

Šeštadienį, balandžio 28 dieną: 9 val. registracija (N.Pr. Sėdėti namuose, prie A.V. bažnyčios); 9,30 val. įžanginė dalis; 10 val. paskaita: "Vaiko auklėjimas stovykloje". Sesuo

Paula, 11 val. diskusijos. 1 val. pietūs. 2,30 val. K.L.B. Kultūros Fondo pranešimas. 3 val. "Mokinio pažangumo vertinimas", ped. Ant. Rinkūnas. 4,30 val. diskusijos. 5,30 val. skyrių pranešimai raštu. 6 val. pedagoginės aktualijos. referuoja p. J. J. Gustainis. 7,30 val. banketas suvažiavimo svečiams pagerbti.

Sekmadienį, balandžio 29 dieną: 9 val. "Jaunimas pasisako" (panel), Montrealio lietuvių seminario studentai pasisako jaunimui rūpimais klausimais. 10,30 val. suvažiavimo uždarymas. 11 val. šv. Mišios, kurias laikys J.E. Vysk. Vincentas Brizgys. Iki malonaus pasimatymo Montrealyje

Kun. J. Borevičius, S.J. K.L.B. Kultūros Fondo Pirm. Dr. Ilona Gražytė K.L.B. Kultūros Fondo Sekr.

TORONTO

Lietuvės evangelikės moterys per atvalykį, balandžio 29 d., 4 val. p. p. šv. Jono Kr. parapijos salėje ruošia linksma pobūvį. Bus suvaidinta komedija "Teodolinda". Programos išpildyme maloniai sutiko dalyvauti ir H. Rožaitis. Rengėjos laukia svečių iš arti ir toli.

Pabaltės Moterų Taryba gegužės 5 d., 7 val. vak. Estų Namuose, Broadview Ave., minės savo veiklos de-

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

Tautiniai šokiai

Atvelykio šeštadienį, balandžio 28 d., 7 val. 30 min. Baltimorės Lietuvių Svetainės didžiojoje salėje įvyks Baltimorės Tautinių Šokių Grupės koncertas, su visais baliaus atributais: orkestru, šokiais, ponių paruoštu bufetu ir t.t.

Baltimorės Tautinių Šokių grupė, vadovaujama Balio Brazausko, yra atsikėlusios daugelyje parenkimų ir koncertu, kaip Baltimorėje, taip ir kaimyninėse lietuvių kolonijose - Washingtone ir Philadelphijoje, o taip pat nepraleidžia progos dalyvauti tautinių šokių šventėje Chicagoje, kur rengiasi ir šiemet vykti. Šokėjų kontingentas jau daug kartų pasikeitęs, saugoję išėmę į gyvenimą, susituokę ir apleidę šokių grupę. Jų vieton stoja jaunesnieji, išmoka gerai tautinius šokus ir tęsia toliau jų pirmtakų pradėtąjį darbą. Grupės nuopelnas ne vien tautinių šokių meną palaikyti ir ugdyti. Didelis būrys jaunimo, ilgu metus bendraudamas su kitų kolonijų jaunimu, auga ir birsta lietuviškojo savo jaunimo tarpe. Toks bendravimas turi didelę reikšmę lietuviškos išlaikymui.

Grupę administruoja iš šokėjų tėvų sudarytoji valdyba, o šokių mokymą veda tam darbu pasišventęs tautinių šokių instruktorius Balys Brazauskas. Užmiršta pažymėti, kad šį Grupės aplanką ne tik lietuviškas kolonijas, bet dažnai pasirodo ir prieš JAV sostinės - Washingtono elitą per dideles iškilmes.

Vinco Velžio 70 metų sukaktuvės

Nepailstamam lietuviškų organizacijų veikėjui ir buv. pirmininkui Vincui Velžiui balandžio 5 d. sukako 70 metų amžiaus. Ta proga baltimoriečiai suruošė tų sukaktuvių minėjimą. Iškilmėje dalyvavo visa sukaktuvinko šeima: jis pats, jo žmona Frances Milaševičiūtė - Velžienė, duklė Audrė Velžytė-Scanlon, jos vyras, jūrų leitenantas Robert Scanlon, ir sūnus Vincas Velžis Jr. Kadangi p. V. Velžis plačiai žinomas Baltimorėje kaip uolus lietuviškų organizacijų veikėjas,

šimtmetį. Minėjimo turinį sudarys kalbos, trumpa meninė programa ir linksmoji dalis.

Tą pačią dieną ten pat nuo 3-10 val. bus liaudies meno parodėlė, kurią paruošė pabaltietės moterys.

Lietuvių Bendruomenės Toronto apylinkės Tarybos posėdis yra kviečiamas Lietuvių Namuose gegužės 29 d., 4 val. p. p. Posėdyje be tarybos narių dalyvauti yra kviečiami organizacijų pirmininkai arba jų atstovai.

Kanados Lietuvių Bendruomenės rinkimai atstovų į Krašto Tarybą įvyks gegužės 29 d. Rinkiminės būstinės Toronte yra numatyta Lietuvių Namuose ir abiejų parapijų salėse.

P. Bastys, Amber Furniture Co. Ltd. Valdybos pirmininkas, kaip patiriama, išpareigų ir kompanijos pasitraukė. Su juo pasitraukė M. Abromaitis, J. Bakšys, P. Gorys ir P. Regina. Pasitraukimo priežastis atsiradęs nuomonių skirtumas dėl pastato, kuris randasi 137 Roncesvalles Ave., ju ridinės priklausomybės.

taip pat fotografijos studiją turėjęs, vėliau Namų ir Paskolų bendrovės savininkas, daugeliui padėjęs įsigyti namus ir įsikurti, iškvietęs daug tremtinių iš Vokietijos, tai jį pagerbti susirinko pilna salė baltimoriečių.

P. V. Velžis ne tik dirbo lietuvišką darbą, bet ir daug aukojo lietuviškiems reikalams, o pastaruoju metu paaukojo Lietuvių Fondui 1000 dolerių. Visuose jo darbuose jam padėdavo nepailstamoji žmona, p. Frances Velžienė, o Bendrovės reikaluose ir sūnus Vincas (teisininkas).

Minėjimo pobūvyje daugelis kalbėtojų išvardino jo nuopelnus lietuviškame darbe ir palinkėjo ilgiausių metų. Per savo atstovus sukaktuvinką sveikino šios organizacijos: Amerikos Legiono 154 lietuvių postas. Lietuvių Salė B-vė, Mindaugo-Kestučio D-ja, Tautinės Sąjungos Baltimorės skyrius, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, Balfo skyrius, LB Apylinkės Valdyba, Lietuvių Fondas, draugai ir pažįstami. K. P.

DETROIT

Keturi didieji menininkai padės paminėti Maironį

Mūsų tautos dainiaus Maironio pagerbimui gegužės mėn. 5 d. keturi didieji atvažiuoja į Detroitą.

Tai bus: oper. sol. tenoras Stasys Baras ir sopran. Monika Kripkauskienė, konservatorijos prof. Jakubėnas ir aktorė Zita Kevelaitytė-Visockienė.

Koncertas bus gražioje, erdvoje, naujai atremontuotoje ir dekoruotoje salėje (1700 Hubbard ir Bagley gatvių kampas) netoli šv. Antano parapijos bažnyčios.

Po koncerto ten pat bus šokiai ir veiks bufetas. Šį koncertą rengia Detroito ramovėnai ir kūr. savanoriai.

Prieš koncertą, balandžio mėn. 29 d., 10 val. ryto už poeto Maironio sielą, bus šv. Antano bažnyčioje laikomos pamaldos. Per tas pamaldas Tėvas Žiuraitis pasakys pamokslą.

Giedos ir šv. Antano parapijos bažnyčios, muziko Mateikos vadovaujamas choras.

Detroito ir Winsoro lietuvių visuomenė prašoma pamaldose ir koncerte skaitlingai atsilankyti.

POSEDŽIAVO LF VALDYBA

Lietuvių Fondo valdyba pirm. T. Blinstrubo bute, turėjo antrą valdybos posėdį. Posėdyje, be kitų reikalų, plačiau svarstyta administracinio susitvarkymo ir fondo vajeus klausimai.

Lietuvių Fondas, kaip viešojo pobūdžio korporacija, savo operacijas bei atskaitymą turi vesti pagal fondo įstatų ir valstybės įstatymų reikalavimus. Posėdyje tie klausimai aptarti ir išsiaiškinti.

Kitas aktualus klausimas, tai fondo narių verbavimas ir lėšų telkimas. Fondas dar jauna institucija. Jis turi nesustojamai augti narių skaičiumi ir kapitalu. Numatomas pradėti vajeus turėtų pagreitinti fondo augimą. Valdyba apsvaustė būdus ir priemones, kaip sėkmingiau vajeus praveisti. Bus kreipiamasi į pavienius asmenis ir organizacijas, kviečiant įsijungti į LF pilnateisiais nariais, įsigijant balso teisę.

Detroito Kovo krepšininkai buvę IX Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynių nugalėtojai vyrų grupėje. Šių metų meistras bus išaiškintas balandžio 28-29 d. Chicagoje įvykstančiose varžybose. Ed. Šulaičio nuotrauka

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE PARAMA

MIDWEST

2515 West 69 St.

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th 4.95
2. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
3. WHITE HORSE SCOTCH WHISKY 5th 4.98
4. MARTINI or MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
5. GERMAN BRANDY 10 metų senumo 5th 4.39
6. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th 5.29
7. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th 3.59
8. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
10. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

GEGUŽĖS 12 d., Clevelande

SLOVENIAN AUDITORIUM, 6417 ST. CLAIR AVE.

DIRVOS PAVASARINIAME KONCERTE - VAKARE

CHICAGOS LIETUVIŲ TEATRO
ARTISTAI

vaidins

Scena iš I-jo veiksmo. Tėvas rašo laišką raganai. Tėvas - A. Stočkus, tarnas - N. Micius, Meilutė - A. Keželiene, Auklė - E. Sepnerienė ir jaunikas. A. Gulbinsko nuotrauka

SOFIJOS ČIURLIONIENĖS 4-rių veiksmų pasaką

DVYLIKA BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIŲ

Vaidina Alfonsas Brinka, Algimantas Dikinis ir apie 40 kitų artistų ir šokėjų.

Režisuoja ZITA KEVALAITYTĖ-VISOCKIENĖ

Dekoracijos dail. Viktoro Petravičiaus

Po vaidinimo šokiai, grojant Clevelando neolituonų orkestrui.

Veiks turtingas bufetas ir bus kitokių staigmenų.

• Dail. Vytautas Ignas su žmona nuo gegužės 14 d. persikelia gyventi į New Yorką, kur jis pakviestas dirbti prof. V. Jonyno vitražų studijoje.

• Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos koncertas įvyksta š. m. gegužės 5 d., 7 val. vakaro Naujosios parapijos salėje, Neff Rd. Programoje: lietuvių dainų recitalis. Išpildo Stasė Klimaitė-Pautinienė — sopranas. Akomponuoja G. Karsokienė.

Po koncerto — šokiai, grojant Neo-Lithuanų orkestrui. Veiks turtingas bufetas.

Bilietus galima iš anksto užsisakyti pas tėvų komiteto narius: Dr. Vl. Ramanauską tel. IV 1-6700, P. Bielinį KE 1-4111, M. Puškorienę UL 1-1295, St. Grauzinienę KE 1-0350, V.

Jokubaitį MU 1-9143 ir Dirvoje. Clevelando visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

• Muz. P. Ambrazo ir J. Kazėno mokinių koncertą šiemet ruošia Liet. Moterų Sąjungos 36 kuopa, gegužės mėn. 20 d., 4 val., Naujosios parapijos salėje.

Koncertą išpildo fortepiono, dainavimo ir akordeono klasių mokiniai. Programą pajavirins pagarsėję šokėjos R. M. Jokubaitytės ir dainininkai Dautartukai. Kviečiami dalyvauti ir kiti, iš anksto susitarus.

Po programos — vaišės, grojant pačių mokinių orkestrui.

Rengėjos, maloniai kvie-

čia visus besimokantį jaunimą paremti gausiu atsilankymu.

• Ristinių mėgėjams pranešama, kad balandžio mėn. 26 d., 8:30 val. vakare Clevelando Central Armory patalpose, pagrindinės imtynės vyks tarp Don Leo Jonathau ir Mike Gallagher. Bus ir eilė kitų imtynių.

KVIEČIA Į PRIEŠRINKIMINĮ PASITARIMĄ

Artėjant pirminiems rinkimams, Clevelando Lietuvių Demokratų Klubas kviečia visus lietuvius, besidominčius šio krašto politiniu gyvenimu ir norinčius, kad ir lietuviai kandidatai tuose rinkimuose išeitų laimėtojais, atvykti į valdybos rengiamą balandžio 27 d. (penktadienį), 7 val. 30 min. vakaro lietuvių salėje priešrinkiminių nuotakų pasitarimą-pašnekėsį.

Šio pašnekėsio tikslas — artumiau susipažinti su kandidatuojančiais lietuviais Juozu Mulioliu-Mull ir Jonu Deraičiu-DeRichter, kurie asmeniškai dalyvaus pasitarime, pasakys keletą žodžių ir atsakys į kiekvieno paklausimus. Taip pat bus tariamasi, kaip geriau ir efektyviau saviškius paremti.

Iki pirminių rinkimų liko vos savaitė.

Parodykime savo susidomėjimą ir palankumą savo tautiečiams, žengiantiems su visų lietuvių parama į vadovaujančias vietas. Todėl tikime kiekvieno Jūsų atsilankymu.

Įėjimas nemokamas. Po pašnekėsio — alutis.

Solistė ROBERTA PETERS dainuos šeštadienį po pietų operoje "Lucia Di Lammermoor". Bilietus į 37-tą Metropolitan Operos festivalį Clevelande, kuris vyksta nuo balandžio 23 iki 29 d., galima įsigyti Public Hall arba pašto, Met's Box Office, Union Commerce Banke, E. 9th ir Euclid Ave., Clevelande.

• Išnuomojamas kambarys 1029 East 68th St., Clevelande. Kreiptis pas Stella Bogdan.

Ar žinai, kad namus gali pirkti su mažu įmokėjimu, ir mažesniu mėnesiniu mokėjimu negu nuoma.

Prie Terrace. Didelis ir erdvus 9 kambarių namas į pietus nuo Euclid Avenue. \$17,000. Tik \$700.00 įmokėjimas.

East Cleveland. Gražus 6 kambarių namas. 3 dideli ir šviesūs miegamieji kambariai. kaina \$14,900, tik \$400.00 įmokėti.

Kreipkitės į Joną Nasvytį R. A. Gall Realty Co.

IV 6-1600

421 East 200 Street Namų telef. IV 6-0877

Kas Dirvos neskaito
— daug nustoja!

1962 M. BALANDŽIO MĖN. 28 D.
7 VAL. VAK.

GRAZIAI ATREMONTUOTOJE
SV. JURGIO PARAPIJOS SALEJE

Į V Y K S

VYSK. M. VALANČIAUS
LITUANISTINĖS MOKYKLOS

VAKARAS- KONCERTAS

Programoje:

1) Čiurlionio Ansamblio moterų choras dirigentas p. A. Mikulskis ir

2) Lithuanistinės mokyklos tautinių šokių grupės, kanklininkų ansamblis ir mokiniai — deklamatoriai ir vaidintojai.

Šokiams gros nuotaikingasis NEOLITHUANŲ orkestras.

Veiks turtingas bufetas, laimėjimai ir kiti įvairumai.

Bilietai — \$1.50, šokiams — \$1.00.

Rengia Mokytojai ir Tėvų Komitetas

Ohio gubernatorius DiSalle su Lietuvių Demokratų Klubu valdybos nariais ir kandidatuojančiais į JAV kongresą J.P. Mull-Mulioliu ir į Ohio senatą J.T. DeRichter-Deraičiu tarėsi rinkiminės kampanijos reikalais. Gubernatorius DiSalle išreiškė viltį, kad J. Muliolis būsias nominuotas ir jam būsiamalonu susitikti senate su Deraičiu, su kuriuo jau tekę dirbti Ohio legislacijoje 1938-1939 m. Nuotraukoje iš kairės: Clevelando miesto tarybos narys E. Katalinas, J.P. Mull-Muliolis, gubernatorius M.V. DiSalle, J.T. De Righer-Deraitis, J. Nasvytis, V. Balas.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SAVE BY MAIL
POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• XIIjų šiaurės Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių Krepšinio Pirmenybės įvyks Chicagoje, balandžio 28, 29 d., Bogan High School patalpose, W. 79th Street ir Pulaski kampas. Varžybos pradedamos šeštadienį, 9 val. ryto. Sekmadienį varžybų tąsa ir iškilmingas aktas. Sportininkų susipažinimo vakaras rengiamas šeštadienio vakare, Pakšto svetainėje, 3800 So. California Ave.

• Juozui Bačiūnui, Dirvos mecenatui, Chicagoje daroma sudėtinga akių operacija. Turimomis žiniomis, ligoninėje teks išbūti apie 10 dienų. Ligonii linkime greito pasveikimo.

• Valdas Adamkavičius, balandžio 23 d. pakviestas St. Joseph ir Benton Harbor Hotary klubo, kalbėjo tema Naujasis kolonializmas. Savo kalboje palietė sovietų užmačias, išsamiai išryškindamas ir dabartinę Lietuvos padėtį.

• Vilties draugijos valdyba praneša, kad narių įnašų registracija, naujų narių įrašymo vėjus ir pažymėjimų išdavimas nesibaigia, kaip buvo skelbta, balandžio 25 d., bet pratęsiama iki 1962 m. rugsėjo 1 dienos.

• Vilties draugija prašo atsiliepti šiuos asmenis, ar apie juos žinančius, ir pranešti adresus Dirvai:

Vl. Žilinskas, gyvenęs Brooklyn, N. Y.; A. Stankevičius, gyvenęs Waterbury, Conn.; Val. Vitkus, gyvenęs Rochester, N. Y.; Jonas Adomaitis gyvenęs Rochester, N. Y.

• Kun. Walter C. Karavėkas vadovaus lietuvių studentų grupei, dalyvaujančiai Oaklando, Calif., tautų festivalyje gegužės mėnesį.

• Lituanus redakcijos perkėlimas Chicagon kiek sutrukdė normalų žurnalo leidimą, tačiau jau prieš kurį laiką pasirodė pirmasis naujo redakcinio sambūrio numeris; artimoje ateityje išeis antrasis leidinys. Šiuo metu redakciją sudaro: Adomas Mickevičius — vyr. redaktorius, G. Gedvila, V. Gegevičiūtė, L. Petrauskai-

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS VICEPIRMINKO EUG. BARTKAUS PAREIŠKIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomojo Komiteto sekretoriaus Dr. Pijaus Grigaičio pasisakymas, išsiuntinėtoms organizacijoms, suinteresuotiems asmenims ir pasirodęs spaudoje lietuvių delegacijos pas prez. Kennedy 1962 m. vasario 16 d. sudarymo reikalą nebuvo Tarybos Vykdomojo Komiteto ar Tarybos Centro Valdybos priimtas. Todėl tą pasisakymą laikau privačia Dr. Pijaus Grigaičio nuomone, kuri manęs nei kaip Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomojo Komiteto vicepirminko, nei asmeniškai nesaisto — neriša.

Eugenijus A. Bartkus
Chicago, 1962. IV. 18.

tė, S. Advila ir T. Remeikis — redaktoriai. Redakcijos adresas: LITUANUS, P. O. Box 9318, Chicago 90, Ill.

Žurnalo administracija ir toliau lieka: 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y., kurią tvarko B. Svalbonas. Spaudos priežiūros darbus atlieka techniniai redaktoriai Kęstutis Čerkeliūnas. Oficialus šio informacinio žurnalo leidėjas yra Lietuvių Studentų Sąjunga, gi visą LITUANUS leidimo darbą ir toliau tvarko Vyt. P. Vygantas, žurnalo leidimo koordinatorius.

• P. Kubil, atsilankęs Dirvoje nusipirkti knygų, nuolat palieka ir auką laikraščiu. Ir šį kartą P. Kubil paaukojo 2 dol.

• Atsiųsta paminėti "Tautų kapinynas Sibiro tundroje", H. Tautvaišienės atsiminimai iš tremties Altajuje ir kitose Antarktikos vietovėse. Išleido A. L. Socialdemokratų S-ga, 1962 metais New Yorke. Knyga 135 puslapių. Kaina \$1.25.

• K. Matutis, mokėdamas už Dirvą, prisiuntė ir \$5.00 auką.

• Dr. R. Giniotis, mokėdamas už Dirvą, prisiuntė ir \$5.00 auką.

• Dr. A. Grušnys, mokėdamas už Dirvą, prisiuntė ir \$5.00 auką.

DIRVOS SPAUDOS BALIUS CHICAGOJE

GEGUŽĖS MĖN. 5 D. WESTERN BALLROOM

SALEJE (Western ir 8 St. kampas)

RUOŠIA NESENIAI SUSIORGANIZAVĘS DIRVOS

BENDRADARBIŲ KLUBAS.

PRADŽIA 8 VAL. VAK.

ĮVAIRI MENINĖ PROGRAMA, ŠOKIAMS GROS GERAS ORKESTRAS IR VEIKS TURTINGAS BUFETAS.

Staliukus prašoma iš anksto užsisakyti telefonais pas šiuos klubo narius:

V. A. RAČKAUSKAS — TO 3-5864,

R. MIEŽELIS — 839-6980,

M. VALIUKĖNAS — LA 3-9288 (nuo 1 iki 3 v. p. p.)

• Solistai Pr. Bičkienė, Gen. Giedraitienė ir Alg. Brazys mielai sutiko padainuoti solo ALRK Vargonininkų Sąjungos 50 metų sukakties minėjimo koncerte, kuris įvyks š. m. birželio 3 d. Maria High School salėje.

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondo išleista Laisvės Kovų Dainų knyga galima įsigyti pas LNF atstovus šiais adresais: New Yorke E. Čekienė, 87-80 96 St., Woodhaven 21, N. Y. A. Daunys, 18 Cedar St., Syoset, L. L. N. Y. J. Kiaunė, 180-24 Grand Central Parkway, Jamaica 32, N. Y. P. Narvydas, 542 Lorimer St., Brooklyn 11, N. Y. L. Tamošaitis, 90-34 78 Street, Woodhaven 21, N. Y. ir M. Virbickienė, 68 Jerome St., Brooklyn 7, N. Y.

• Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtone Verbų sekmadienį suruoštas margučių dažymo proga pobūvis. Margučių dažyme aktyviai dalyvavo ir Valstybės Sekretoriaus duktė, Peggy Rusk, su maždaug jos amžiaus vietos lietuvių vaikais bei berniukais. Į galą pobūvio malonėjo atsilankyti ir Mrs. Dean Rusk.

• "Palik ašaras Maskvoj" knygos Fondui paskutiniu laiku aukojo: Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris — \$25.00, po \$10.00: V. Šmulskštys, P. Kisieliūsis, K. Ambrozaitis, A. J. Lapkus, J. Bagdonavičius, A. Milak-

Į ADELAIDĘ ATVYKO KUN. A. KAZLAUSKAS

1962 m. balandžio 9 d. atskrido iš Londono, Anglijos kun. Antanas Kazlauskas užimti a. a. kun. Kungio vietą. Adelaidės lietuvių yra pagauti naujų įspūdžių ryšium su nauju kun. Kazlausko atvykimu. Jo sutikti aerodrome susirinko gražus būrys tautiečių.

Po pamaldų. Katalikų Centre, įvyko pobūvis-susipažinimas su Kapelionu. Per spaudą visi lietuvių buvo kviešti dalyvauti. Organizacijos gavo atskirus pakvietimus. Žmonių buvo daug. Sveikino visos organizacijos tiesioginiai ar per Bendruomenės Valdybos pirminką, kuriuo neseniai buvo išrinktas inž. Tymukas. Kapelionas pareiškė, kad jis atvažiavo dėl visų ir visiems. Bažnyčios bei jo durys bus atdaros. Jis dirbs su visais, kadangi, ne žmonės yra kunigui, bet, kunigas žmonėms. Jis rūpinsis ne tik pastoracijos darbu, bet nori atlikti ir Lietuvai darbą, kaip lietuvis patriotas. Dalyviuose įspūdis pasiliko geras.

Chicagoj įvykstančių balandžio 28-29 d. krepšinio pirmenybių komitetas. Sėdi iš kairės: Z. Degutis, pirm. Z. Žiupsnys ir J. Degutis. P. Petručio nuotrauka

Į TALKĄ SPORTUOJANČIAM JAUNIMUI

JAV ir Kanados lietuvių sportuojantis jaunimas balandžio 28-29 d. rinksis Chicagoje dalyvauti XII - jų šiaurės Amerikos lietuvių sportinių žaidynių krepšinio pirmenybėse. Čia varžysis vyrų, moterų, jaunių A ir B bei mergaičių A klasių krepšinio komandos. Viso numatoma daugiau 31 paskirų komandų.

Tikėdami, kas šis plataus masto jaunimo susibūrimas daugeliu atžvilgių yra naudingas tautiniams siekiams, kreipiamės į lietuvių visuomenę, kviesdami atkreipti dėmesį.

Pirmenybių rengimas yra surištas su dideliais darbais ir išlaidomis. Piniginiai nuostoliai gali būti išvengiami tik pasikliaujant visuomenės talka. Todėl maloniai kviečiame visus gausiai atsilankyti į rengiamas pirmenybes ir pagal galimybes rengėjų pastangas paremti pinigine auka.

1962 m. yra skirti I-sios Lietuvių Tautinės Olimpiados prisiminimai. Šiemet suka 25-ri metai nuo Rygoje įvykusių Europos krepšinio pirmenybių, kuriose Lietuvos krepšininkai garbingai iškovojo Europos meistrėto vardą.

Norime tikėti, kad šios neilnės sukaktys paskatins lietuvių visuomenę gyviau domėtis sportine veikla ir paremti sportuojančio jaunimo užsimojimus. Parama ypatingai reikalinga ir laukiama Chicagoje rengiamoms pirmenybėms.

Pirmenybių Rengimo Komitetas

N. J. atsiuntė: Ch. Chelenden 50 dol. Po 10 dol.: A. ir H. Jonys, F. Matuzas, B. Valius, B. Vigelis, P. Judickas, kiti po mažiau.

Rochester, N. Y. Po 10 dol.: A. Jančys, J. Krivis, J. Musteikis, J. Pupininkas, P. Saladžius, J. Stankus, B. Užemis ir kiti po mažiau.

Worcester, Mass. Po 10 dol. J. Matulevičius, V. ir L. Mikelk, A. Vagelis, K. Jakilaitis ir D. Šermukšnis.

Pittsburgh, Pa. Po 20 dol. auokojo: B. Veitas ir R. Veitas. Po 5 dol. kun. A. Sušinskas, J. Drasutis, J. Skemundris ir kiti.

Baltimore, Md. Dr. A. ir dr. E. Armanai 20 dol. K. Pažemėnas 10. K. Dulyk, K. Grintalis, Kučinskis, J. Lieutvinkas, A. Česonis, B. Medelis, J. Galinaitis ir M. Šimkus po 5 dol. ir kiti mažiau.

Iš įvairių vietų paskutiniu laiku gauta: po 10 dol.: J. Bačiūnas, S. Gudas, V. Stašinskas, V. Vasikauskas, J. Kliukinskas, J. Vališaitis ir k.

Čia skelbiame tik stambesnėmis sumomis LNF paremusius ir pranešame, kad rinkliava tęsiama. Dėkojame už kiekvieną auką.

LNF Valdyba

NEW YORK

LITERATŪROS ŠVENTĖ

1960 ir 1961 metų Lietuvių Rašytojų Draugijos premijas laimėjo Leonardo Andriekaus poezijos rinkinys "Saulė kryžiuose" ir Pulgio Andriūso apysaka "Rojaus vartai". Jury komisijoje buvo rašytojai: J. Brazaitis, P. Jurkus, A. Landsbergis, K. Ostrauskas ir L. Žitkevičius.

Premijų įteikimas ir literatūros šventė bus balandžio 29 d., 5 val. vak. Apieškimą parapijos salėje Brooklyn. Programoje dalyvaus: akt. V. Valiukas, solistė Aldona Štampužienė, rašytojai L. Andriekus, K. Grigaitytė, O. Balčiūnienė, St. Zbarskas, L. Žitkevičius. Skambins pianistė Aldona Kepalaitė, šoks J. Matulaitienės tautinių šokių grupė, šokiams gros A. Štaročio orkestras. Oficialiojoje dalyje bus pagerbti laureatai ir aukotojai, sudėję dviem premijom visą tūkstantinę. Tokia spalvinga literatūros šventė yra ne eilinis įvykis New Yorko lietuvių visuomenėje.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Naujai atvykęs iš Londono į Australiją, Adelaidės lietuvių klebonas kun. Antanas Kazlauskas sveikinas su Teisininkų Draugijos atstovu V. Linkum ir Vasiliausku (vidury).